Anul V. No. 1 Ianuarie 1937.

ŞCOALA BASARABEANA

ORGAN AL ASOCIAŢIEI ÎNVĂŢĂTORILOR DIN JUD. LĂPUŞNA

† VASILE ŢANŢU

Conştiinţa românească din provincia noastră este în doliu. A murit învăţătorul Vasile Ţanţu, a dispărut figura dârzului şi neînfricoşatului luptător pentru cauza mare naţională.

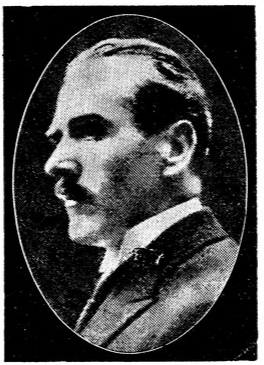

In ziua de 1 Februarie rămăşiţele lui pământeşti au fost conduse la locul de veşnică odihnă. Cortegiul funebru parcurgând străzile Capitalei Basarabiei s'a oprit în faţa „Casei Învăţătorului", unde colegii i-au adus ultimul cuvânt de omagiu şi de despărţire.

Vasile Ţanţu încă în anul 1913 a îmbrăţişat cariera de învăţător. Eşit din sânul ţăranilor moldoveni lăpuşneni, cunoscător şi iubitor adânc al sufletului acestor ţărani, el nu putea să-şi aleagă decât o ocupaţie, care să-l ţină alături de viaţa, de grijile, de frământările şi de aspiraţiunile acestui popor. Războiul mondial, după un an de activitate învăţătorească, l-a chemat la alte datorii. Glasul sângelui îl aruncă în lupta pentru desrobirea fraţilor basarabeni de sub jugul străin şi vor rămâne neşterse serviciile imense aduse de el aci cauzei

naţionale. Odată visul strămoşesc realizat, el dela posturile de mare răspundere pe cari le-a deţinut (ca prefect, preşedinte al Camerei de Agricultură, deputat, etc.) a adus o contribuţie preţioasă în opera de consolidare a unităţii noastre naţionale şi de întărire economică a săteanului nostru. Şi totuşi trecând prin atâtea situaţiuni alese, el la urmă se întoarce tot acolo de unde în 1914 a plecat: la şcoala poporului Cu convingerea nestrămutată de importanţa rolului, pe care trebuie să-l îndeplinească în viaţa statului român un adevărat dascăl, Vasile Ţanţu cu energia ce i-a caracterizat întreaga sa activitate, închină şcoalei săteşti bogata experienţă câştigată în grelele lupte ale vieţii, închină caldul său patriotizm şi toată puterea de muncă. Părea că firea lui sbuciumată ce veşnic căuta şi descoperea noui orizonturi de activitate, aici în şcoala de la sat îşi găsise refugiul, linişirea. Dar boala nemiloasă măcinându-i încetul cu încetul sănătatea, la urmă îl răpune.

Istoria luptelor şi realizărilor naţionale din Basarabia, îl va aşeza la locul de cinste, conştiinţele româneşti îi vor admira pururea faptele lui, luându-le ca pilde bune de urmat, iar colegii—învăţătorii lăpuşneni—mândri că pe acest scump fiu al poporului basarabean, l-au avut până în ultima clipă a vieţii sale, în rândurile lor, cu recunoştinţa profundă pentru actele măreţe ce le-a înfăptuit şi cu durerea adâncă a despărţirei, îi zic creştinescul: „să se odihnească în pace".

I. ARHIP

Insemnătatea educativă a Geografiei

Geografia este o ştiinţă cunoscută încă din antichitate. Sub formă de Cosmografie o găsim la cele mai strălucite civilizaţii ale antichităţii şi în special la Egipteni şi Asiro-Babiloneni, unde cerul veşnic senin a favorizat dezvoltarea astronomiei. La Greci, toţi scriitorii de opere geografice (începând cu Herodot) se mărgineau la simple descrieri ale locurilor văzute sau cercetate de călători şi negustori. Unii descriau natura moartă, alţii elementul pur uman. Cei dintâi reprezentanţi ai acestor curente au fost : *Ptolomeu Claudiu şi Strobon*. Primul determină coordinatele şi face o hartă a ţărilor din jurul Mediteranei, iar Strobon declară dela început că Geografia nu trebuia să studieze întreaga planetă, ci numai pământul locuit (aecumenes), acolo unde se petrec evenimentele istorice. Tot ce rămâne în afară, nu-l interesează. Geografia corespunde perfect numelui, fiind o *descriere a suprafeţii globului*, plină de numiri proprii. Dacă trecem la Evul Mediu, observăm o mare decadenţă a ştiinţelor pozitive. Numai Geografia se mai menţine mulţumită comerţului şi războaelor cruciate, ajungând un adevărat mozaic în care se amestecă preocupări religioase şi unde intervine chiar supranaturalul. Dela Renaştere omul ia în stăpânire întreaga planetă, prin marile descoperiri geografice cari au schimbat faţa lumei. *Geografia devine generală*, spre deosebire de istorie care rămâne cu tot titlul ei de universală, numai la studiul popoarelor mediteraniene şi la expansiunea lor. Dela începutul sec. 19-lea, de când apar cei doi pionieri ai ştiinţei geografice : *Karl Ritter* şi *Alex. von Humboldt* şi până astăzi, Geografia e în necontenit progres, iar evoluţia a fost atât de rapidă, că a depăşit de mult cadrul pe care îl limitează semnificaţia cuvântului (geo-graphien). Humboldt în opera sa „Cosmos" face legătura între geografia regională descriptivă şi cea generală cauzală. Karl Ritter în opera sa „Die Erdkunde" dă o mare

importanţă elementului omenesc şi pentru prima dată arată clar legătura între om şi mediu. Metoda de lucru e următoarea: mai întâi *se descrie* un fenomen, se cercetează întinderea lui în spaţiu (localizarea) şi la urmă se caută a se găsi *cauza* care l-a născut (explicarea). Astfel geografia înseamnă azi *descrierea explicativă* a suprafeţei globului şi a ajuns atât de vastă, că din sânul ei au răsărit alte ştiinţe, ca: Meteorologia, Oceanografia, Antropogeografia etc. Obiectul geografiei este întreg globul pământesc, căci acest glob este studiat din două puncte de vedere: întâi ca *locuinţă a omului* şi al doilea ca *astru al universului.* După cum astronomia studiază mişcarea, fizica lumina şi mecanica gravitaţia, geografia este *ştiinţa orientării spaţiale,* constituind cea mai interesantă problemă a vieţei, fără de care nu poţi înţelege şi interpreta nici un fenomen al naturei.

Astăzi întreaga cugetare omenească se realizuă pe calcul matematic şi pe hartă. Afirmarea că Napoleon I a cucerit întreaga Europă cu harta şi compasul, nu e de loc exagerată şi legitimează cele spuse mai sus. Cât timp a existat în lume numai Chorografia, era desigur o ştiinţă unilaterală. De când însă întreaga suprafaţă a globului a fost cucerită, Geografia a devenit un obiect de cultură generală, căci studiază globul pământesc ca *un tot organic* şi s'a impus dela sine în tot învăţământul şi în toate clasele. Şi astăzi se observă două curente în spiritul de orientare geografic: curentul morfologic şi antropogeografic. In cel dintâi putem cita savanţi cu renume mondial ca: Eduard Suiss, Alfred Wegener, Stanislas Memicer şi Em. de Martanne, prietenul şi savantul cunoscător al ţării noastre. Cel de al doilea curent e reprezentat prin Karl Ritter, Fr. Ralzer, Jean Bruhner şi Camille Vallaux — creatorul geografiei istorice.—Prin aceste directive, Geografia este soră bună cu Geologia (în prima categorie) şi cu istoria, într'a doua. Criteriile acestor două ştiinţi, trebue să servească drept crez geografic. Un exemplu: geologia ne dovedeşte ştiinţific că pământul Europei a crescut *dela nord spre sud,* începând cu străvechiul lanţ huronian din care a mai rămas pământul Islandei şi al Finlandei, continuându-se cu lanţul caledonian, hercynian şi ajungând la cel care încercueşte ba-

zinul de scufundare al mediteranei şi unde nici până astăzi pământul nu s'a aşezat definitiv, fiind zguduit de tulburări sismice şi erupţii vulcanice. Istoria ne arată prin documente că civilizaţia s'a întins *dela sud spre nord,* începând cu Egiptul civilizaţia elenă, romană, arabă, spaniolă, franceză, engleză şi continuându-se cu Italia, Germania şi Scandinavia, pentru a se termina cu republicele baltice şi Finlanda—cele mai tinere state din Europa. Orice alt criteriu de studiu e artificial şi neştiinţific.

Dar în afară de specialişti, omenirea întreagă învaţă geografia, căci obiectul acestei ştiinţi cuprinde totul: pământul, omul şi cerul. Ce a mai rămas din tot ce cade sub simţurile noastre? Evenimentele sociale (furturi, sinucideri, asasinate), războaele dintre ţări, expediţiile ştiinţifice, recordurile turistice, erupţiile vulcanice, cutremurile catastrofale, inundaţiile, descoperirea zăcămintelor miniere, comerţul etc. toate te învaţă geografia, căci la toate ai nevoe de orientare prin hartă.

Aşa fiind lucrurile, Geografia rămâne o *ştiinţă vizuală de observaţie* făcând parte din *ştiinţele pozitive concrete.* Spre deosebire de ştiinţele abstracte, tot ce studiază se poate pipăi şi în natură şi pe hartă. In concluzie, se vede clar că ştiinţa geografică nu se poate învăţa dela birou. Geograful trebue să umble mult ca să-şi poată întinde orizontul fizic şi să priceapă dinamica naturii moarte. Oricât de bogat material intuitiv va avea, nimic nu poate egala intuiţia naturei mame.

* * *

In învăţământ, geografia are de scop a da elevilor cunoştinţi despre înfăţişarea globului şi a oamenilor care îl locuesc. Este deci un scop practic material. Asta nu înseamnă că vom face din acest obiect o înşirare de numiri proprii cari să pună la grea încercare, memoria elevilor. Prima grijă este a *deştepta interesul* care susţine atenţia şi hrăneşte memoria. Interesul pune în mişcare întregul organizm psihologic. Acest interes se naşte din impresii sensoriale, prin *intuiţie,* care poate fi *directă* (în mijlocul naturei) şi *indirectă* (prin hartă). *Invăţământul geografiei trebue să fie numaidecât intuitiv.* Prin intuiţie nu înţelegem numai forma externă ci şi cea internă. A găsi

asemănările cele mai luminoase şi a compara stările din jurul nostru cu cele depărtate şi streine de noi, a întrebuinţa în loc de cuvinte abstracte cuvinte concrete plastice cari se alipesc şi se încheagă în minte în imagini vii şi colorate, este de asemenea intuiţie. Tot o formă a intuiţiei, sunt aşa numitele aplicaţiuni practice care urmează teoriile abstracte.

Învăţământul trebuie să fie *raţional*, arătându-se legătura strânsă dintre om şi mediul geografic. Intre natura solului, relief, climă, vegetaţie şi aşezările omeneşti, este o strânsă legătură. Acesta e marele folos pe care-l dă studiul geografiei în şcoală. Nomenclatura geografică va fi selecţionată cu îngrijire, adăugându-se o descriere atrăgătoare şi o explicaţie logică a fenomenelor. Veşnic se va pune întrebarea: de ce? unde şi cum? La aceste întrebări se va da un răspuns raţional, privind simultan o serie întreagă de fenomene care se întregesc unele pe altele. Predarea geografiei trebuie să fie vie şi pitorească ca să vorbească nu numai minţii dar şi *imaginaţiei* elevilor. Fiecare munte, fiecare fluviu, fiecare mare, are aspectul lor propriu, o fizionomie individuală care parcă are suflet şi viaţă aparte. Nu e deajuns să ne adresăm raţionamentului, trebuie să vorbim şi imaginaţiei, să evocăm imaginea pitorească a fenomenelor geografice. Prin aceasta geografia va desvolta *simţul estetic* şi iubirea pentru natură. Imaginaţia se desvoltă prin comparaţii logice; de aici rezultă priceperea şi judecata. *Geografia desvoltă mult judecata elevilor prin cercetarea cauzalităţii fenomenelor.* La început este numai un interes empiric, dar mai apoi devine interes speculativ şi chiar estetic. Analiza formelor de teren, contemplarea pitorescului unui peisaj (în tablouri, fotografii sau excursii) şi cercetarea cauzelor cari l-au format, desvoltă minunat inteligenţa acelui ce învaţă. *Spiritul de observaţie* trebuie ţinut veşnic treaz, căci altfel scapă lucruri interesante de sub controlul simţurilor. De aici se desvoltă atenţia şi memoria. Elevul se deprinde a judeca deductiv prin comparaţii şi analogii. Astfel se stimulează imaginaţia devenind *creatoare* şi inteligenţa se înviorează. Pentru aceasta se cere ca profesorul să se adreseze şi inimei ascultătorilor, bazându-se şi pe laturea afectivă a fiinţei umane. *Dacă inima se emoţionează,*

lecţia prinde la sigur. Aici însă se cere ca însuşi profesorul să fie îndrăgostit de obiectul pe care-l predă. Fiecă va întrebuinţa metoda narativă-expozitivă sau pe cealaltă interogativă-emistică, să fie capabil de a face dintr'o lecţie *o operă de artă.* Nu se cere pentru aceasta să fii un artist de talent, ci să ai numai în suflet *focul sacru al dragostei de carieră.* Aceştia sunt apostolii neamului unui popor. Dar valoarea cea mai de preţ, puterea educativă cea mai mare pe care o dă învăţământul geografic, este *desvoltarea sentimentului naţional prin iubirea de patrie.* Sunt trei obiecte de educaţie naţională care trebuiesc să meargă mână în mână şi să nu uite că au puterea de a *înobila inima* elevilor: limba strămoşească, istoria naţională şi geografia patriei. Aceşti dascăli au nobila misiune de a înrădăcina adânc în inima elevilor prin cunoaşterea ţărei, simţul dragostei de glie şi neam. De pe băncile şcoalei se formează *conştiinţa naţională* la un popor, acest scut sufletesc de apărare, de care avem atâta nevoe pentru păstrarea existenţei noastre ca naţiune. Din studiul trecutului nostru—mic în glorie dar bogat în suferinţe—să ne formăm conştiinţa unităţii noastre naţionale.

Dar geografia mai desvoltă *simţul social* prin studiul părţii economico-culturale la fiecare ţară şi popor şi prin solidaritatea ce trebuie să existe în relaţiile dintre oameni. Descoperirile geografice şi invenţiunile technice au făcut ca astăzi relaţiunile dintre ţări şi chiar dintre continente, să fie foarte strânse. Descrierea civilizaţiei unui popor deşteaptă în elevi *curiozitatea ştiinţifică* şi dorul de a o imita.

In sfârşit, studiul naturei te îndreaptă cu mintea către Acel care le-a creat pe toate în perfectă armonie şi echilibru. Prin aceasta geografia întăreşte *sentimentul religios* care a existat în toate timpurile şi la toate popoarele. Pentru a putea ajunge la aceste multiple rezultate, geografia are nevoe de *ştiinţe ajutătoare.* Nici o ştiinţă nu poate face mai cu succes corelaţia aceasta care trebuie să existe între toate obiectele de învăţământ, ca geografia. Matematicele, Şt. Fizico-Chimice, Şt. Naturale, Istoria, Religia, Drept şi Economia politică şi chiar Psihologia, toate se armonizează cu cele predate la cursul de geografie Departe de a se confunda, aceste obiecte de

ştiinţă îşi menţin fiecare individualitatea lor de sine stătătoare, iar geografia ne face impresia unei *sinteze* pentru toate materiile concrete de învaţământ şcolar. Materialul intuitiv: figuri, modele, tablouri, fotografii, diagrame şi proecţii luminoase (stativ sau în mişcare) fac din geografie cel mai interesant obiect de învăţământ şi cel mai viu, fiind în acelaş timp cel mai aproape de viaţă. Elevul va trece pe nesimţite dela descriere la analiză, apoi la explicaţiuni şi la sinteză In chipul acesta obiectul geografiei va forma un tot bine închegat şi va avea un rol educativ de primul ordin. In special geografia patriei—obiect de cultură naţională—va face pe elevi să-şi cunoască ţara pentru a o iubi mai temeinic. Lecturile geografice (mai ales călătoriile) vor întări *voinţa elevilor* şi le vor *forma caracterul.* Desenurile, modelajurile, schiţele, itinerariile, jocurile geografice etc. vor deprinde pe elevi cu *munca ordonată,* iar excursia va pune în practică toate cunoştinţele capitale în decursul anului şcolar. Ea va fi corolarul vieţii şcolare. „Cât umbli atâta vezi şi cât vezi atâta ştii" a zis D-l prof. S. Mehedinţi la un congres al geografiei în Cetatea Albă.

G. Raşcu
profesor

Răsplata muncii va fi cea meritată de silinţa ce ai pus ca să reuşeşti.

* * *

Nu te supăra în faţa copilului tău; i-ai da un rău exemplu.

Învăţătorii şi cooperaţia

Organizmul mişcării cooperatiste în România, cum de altfel şi în alte ţări, nu e plăsmuirea vreunui gânditor de biurou, ci e un produs născut şi crescut în sânul societăţii, produs al maselor populare.

Nevoile social-economice ce frământau poporul românesc pe la sfârşitul veacului trecut, când s'a transplantat şi în România ideea cooperaţiei, au creiat şi protejat două forme de cooperative mai potrivite şi folositoare pentru ţărani: băncile populare şi obştiile de arendare.

Băncile populare au apărut cu scopul de a combate cămătăria excesivă, sub povara căreia gemeau satele, ajungându-se a se plăti pentru banii împrumutaţi dela „burghezii rurali" dobânzi de sute de procente. Obştiile de arendare urmăreau înlăturarea arendaşului intermediar în exploatarea agricolă a moşiilor boereşti.

Exponenţii fireşti ai nevoilor ţărăneşti erau şi pe atunci desigur, tot învăţătorii, cari, fiind fii ai satelor, născuţi, crescuţi şi pe urmă chemaţi să facă apostolat în popor, nu puteau să rămână impasibili faţă de nevoile sociale ale economiei rurale. Stările de fapt, în care se svârcolea ţăranul desrobit prin împroprietărire, dar lipsit de orice credit pentru a-şi putea înzestra mica gospodărie cu inventarul viu şi mort, absolut necesar pentru munca agricolă, cereau o imediată deslegare a problemei, care întârzia să vină din partea statului. Factorul indicat să se sesizeze de aceste stări, învăţătorul, şi-a dat seama că el nu mai poate rămâne numai în cuprinsul şcolii, că el trebuie să iasă în marea arenă a vieţii şi să lupte pentru îmbunătăţirile de ordin economic a mediului social în care trăieşte. El a înţeles că preocupările culturale nu pot fi separate de cele economice, mai mult, că progresele culturale sunt condiţionate de prosperitatea economică a poporului! Calitatea luminii depinde de materia ce arde. Niciodată lumina opaiţului nu va atinge calităţile luminii pe care dă o lumânare de ceară.

Prin forţa lucrurilor, învăţătorii, zeloşi de o soartă mai bună pentru popor, şi-au asumat şi rolul de factori economici în viaţa

satelor, declarând lupta deschisă cu cei doi vampiri—cămătarul şi arendaşul—cari se îmbogăţeau pe căi ilicite, pe spinarea poporului.

Primele bănci populare au fost fondate şi conduse de învăţători. De exemplu, banca populară din com. Bezdeada, jud. Dâmboviţa, a fost înfiinţată în anul 1893 de învăţătorul Grigore Rădulescu, care a condus-o cu o deosebită pricepere şi curaj, în pofida tuturor vitregiilor timpului. In scurt timp, numărul băncilor populare a crescut destul de mare. La votarea primei legi a băncilor populare în 1903, în ţara românească existau, după statistica oficială a mişcării cooperative, 700 bănci populare, din cari majoritatea covârşitoare erau fondate şi conduse de învăţători. La un congres cooperatist din Budapesta, I. G. Duca recunoaşte: „In satele mici, sus în luminişurile depărtate ale Carpaţilor, sau în satele singuratice ale şesurilor întinse ale Dunării, se găsiră învăţători şi preoţi, cari fără vre-un îndemn străin, pe baza celor ce citiseră asupra creditului cooperativ în alte ţări, începură să fondeze bănci populare".

Dar mişcarea cooperativă în primii ani de desvoltare întâmpină mari greutăţi. Cămătarii şi arendaşii nu s'au lăsat bătuţi de îndată şi o ploaie de denunţuri din partea lor au provocat persecuţiile cunoscute contra învăţătorilor, consideraţi de către autorităţile şcolare şi administrative ca semănători de idei subversive. Insă cu toată prigoana contra inimoşilor pionieri, mişcarea n'a putut fi cu totul înăbuşită. Guvernele s'au convins în cele din urmă de utilitatea instituţiunilor de credit popular la sate şi au căutat să canalizeze acest curent către o acţiune oficială, îndeaproape supraveghiată de factorii răspunzători în stat.

Meritul incontestabil de a fi priceput cel dintâiu importanţa mişcării cooperative ce se impunea, aparţine lui Spiru Haret. Prin contactul direct ce ţinea cu învăţătorii, el cunoştea foarte bine realitatea satelor şi era cel mai indicat a conduce mişcarea. Imbrăţişând ideile timpului, cari indicau anumite soluţii pentru remedierea gospodăriei ţărăneşti, Spiru Haret pune capăt persecuţiilor îndreptate contra învăţătorilor prin gestul oficial de încurajare faţă de învăţătorul Grigore Rădulescu din Bezdeada, care a fost decorat cu „Răsplata Muncii" în loc să fie pedepsit ca ele-

ment subversiv, după cum fusese denunţat de către duşmanii mişcării coöperative.

In scrisoarea ce însoţea decoraţia, Spiru Haret scria lui Grigore Rădulescu: „Învăţătorul într'un sat nu trebuie să fie numai învăţător al copiilor; el trebuie să fie în acelaş timp şi sfătuitorul bun şi luminat al sătenilor, pilduitorul lor la cele bune şi folositoare pentru dânsul. Când învăţătorul îşi înţelege astfel chemarea şi rolul său, el este o adevărată binefacere pentru populaţia în mijlocul căreia trăeşte".

Aceasta a fost deajuns pentru ca învăţătorii să prindă curaj şi să iasă din ascunzişurile lor, unde lucrau până atunci pe furiş şi să întreprindă o activitate intensă pentru cooperaţia sătească. P. igonitorii de ieri, revizori şi inspectori şcolari şi prefecţi, s'au transformat în aprigi apărători ai învăţătorilor cooperatori. Toată lumea trecea prin „faza figurilor cooperatiste". Un deputat, descriind epoca lui Spiru Haret, spunea mai târziu dela tribuna Camerei: „Ajunsese a se spune că un revizor şcolar nu este bun revizor, dacă nu a îndrumat ori nu a înfiinţat undeva cel puţin o bancă populară şi că nu este bun învăţător acela care nu a înfiinţat o bancă populară în satul lui".

In anul 1904, deci numai peste zece ani dela începutul mişcării cooperative, în ţară existau 1925 bănci populare, în cari activau în calitate de conducători 1929 învăţători. Dar învăţătorii s'au remarcat nu numai ca fondatori şi conducători de bănci populare. Mulţi dintre ei s'au distins, ajungând să ocupe posturi de comandă şi răspundere în conducerea centrală a mişcării. Spaţiul nu ne permite să vorbim mai amănunţit despre rolul ce l-au jucat în cooperaţie învăţătorii Dumitrescu-Bumbeşti, Ionescu-Paşcani, Gâdei, şi alţi fruntaşi coöperatori, recrutaţi dintre învăţători.'

Evocând epoca glorioasă a lui Spiru Haret, plină de fapte şi realizări învăţătoreşti în domeniul cooperaţiei sătesti, revenim la timpurile de astăzi, când satul în viaţa de stat a căpătat o importanţă covârşitoare. Votul universal şi împroprietărirea au deplasat centrul vieţii de stat dela oraş la sat. Obiectul preocupărilor de ordin economic şi cultural trebuie să fie satul, unitatea administrativă de bază în organizmul statului naţional. Numai prin promovarea satului vom reuşi să consolidăm România Mare. Ma-

rele rol de consolidatori ai Neamului îl au învăţătorii, aceşti modeşti muncitori pentru binele poporului. Răspândiţi pe toată suprafaţa României întregite în număr de 45000, învăţătorii pot şi trebuie să purceadă la marea operă de culturalizare a satelor şi la redresarea economică a micii proprietăţi rurale, canalizând acţiunea în direcţia cooperaţiei, unicul sistem economic care este în stare să repună Neamul în posesiunea tuturor bogăţiilor ţării, astăzi înstreinate.

Curentul, creiat şi susţinut de învăţători, pentru regenerarea economiei naţionale, va găsi în cele din urmă un Haret al României Mari, care, înţelegând importanţa momentului, împreună cu factorii economici în stat, se va pune în fruntea mişcării pentru promovarea economică şi culturală a păturei rurale în cadrul sistemului cooperativ.

G. I. Bălan

Banul economisit nu are o valoare socială şi naţională, atâta timp cât el nu este la o casă de economii.

* * *

Risipitorul este un adevărat inamic public, iar economul, un binefăcător al societăţii.

* * *

Şcoala este chemată să dea ţării nu numai cetăţeni pregătiţi şi culţi, — dar şi oameni virtuoşi şi economisitori.

DESTIN

Era o zi de toamnă târzie cu pâclă şi ploaie măruntă când s'au întâlnit pe o stradă din Chişinău, cei doi prieteni veniţi de departe, în oraşul acesta unde se cuibăresc şi se macină atâtea speranţe şi iluzii; unul tocmai din nordul Orheiului de la codru, iar celălalt dintr'un cătun uitat în Bugeac. Se cunoşteau de departe că sunt învăţători. Amândoi aveau feţele supte, chipuri rustice, bătute de vânt, arşiţă şi ploi, denaturate într'o măsură de o îmbrăcăminte orăşenească subţire.—Pălării vechi diformate şi ghete pline de noroi.

De la prima privire s'au recunoscut.

— Ce mai faci Clăcaşule? Nu te-am mai văzut bre de la absolvirea şcolii! Unde eşti frate cu postul, de nu mai dai nici un semn de viaţă?

— Ce să fac Mazilule? răspunse Clăcaşu. M'am stabilit de mai mulţi ani într'un sat din Bugeac, m'am însurat, am trei copii şi lupt cu sărăcia şi oamenii. Chiar astăzi mă duc la boerii de la Inspectorat să-mi clarific situaţia. Dar tu unde eşti şi cum o duci?

— Eu m'am aranjat mai bine, la Orhei; soţia-mi este tot învăţătoare, am găsit o şcoală bună, făcută din vremea ruşilor, am şi 20 hectare de pământ, aşa că mă învârtesc; cu şefii stau bine. Da ce ai la Inspectorat? Ce ţi s'a întâmplat? Tot idealist eşti?

— Fiindcă mi-ai fost' cel mai bun coleg din copilărie, ascultă să-ţi spun ce necazuri mă mână pe aici, grăi Clăcaşu. Când am poposit pentru prima oară în cătunul Flămânzeşti, m'am îngrozit de mizeria ce-am aflat şi am vrut să fug a

doua zi, dar o putere tainică m'a îndemnat să rămân. Tot satul e numai vr'o două sute de căsuţe sărace; oamenii trăiau într'o complectă ignoranţă, analfabeţi, trăiau de azi pe mâine, lucrând de nevoe cu ziua prin satele mai avute din apropiere, ori pentru te miri ce, o strachină cu mureturi, ori un căuş de făină la primar, un ţăran şmecher care s'a căpătuit din politică şi-i exploatează de ani de zile.

Despre un local de şcoală nici vorbă. A trebuit, după ce m'am acomodat cu oamenii şi cu locurile, să fac sforţări uriaşe până ce să reuşesc a zidi un local de şcoală modest. A trebuit să suport toate atacurile şi calomniile parvenitului de primar şi în general a tuturor ignoranţilor până ce am văzut clădirea ridicată. Dar, dacă am biruit în această privinţă, pe de altă parte, mi-am atras ură din partea unor oameni interesaţi de a-şi aduce vr'o rudă în şcoala nouă, ori pur şi simplu de a mă teroriza cu anchete pentrucă nu sunt obişnuit să ling nimănui mâinile, ori să-mi îndoi şira spinării.

Cea dintâi muşcătură am primit-o din partea subrevizorului Scârbescu, cel care-şi are un principiu original în materie de inspecţiuni: „Pe om trebue să-l calci direct pe cap iar nu pe coadă". Cumplit om mai e şi Domnul subrevizor acesta! El nu şugueşte când se află în exerciţiul funcţiunei, ori mai ales când este vorba de anchetă. Subrevizorul acesta are o cultură formidabilă dacă ţinem socoteală că toate examenele le-a ţinut de două ori; capacitatea de două ori, definitivatul de două ori, gradul II tot de două ori şi acum se pregăteşte să se prezinte a treia oară, citeşte ireproşabil abecedarul de partea I-II şi foaia săptămânală a clubului politic din care face parte.

Aşa dar susnumitul a venit să mă ancheteze.

— „De ce nu-ţi faci datoria domnule? De ce nu te ocupi de şcoală? De ce nu stai bine cu primarul şi notarul? De ce nu ai numărul reglementar de copii în clasă. De ce? Să ţi-o spun eu: Eşti buclucaş, nu ai tact şi deci nu eşti bun pentru director, asta e, s'o ştii"! „Acum să-mi spui de ce ai lipsit de la catedră pe ziua de 14? Te plimbi, ai"?

— „Imi daţi voe Domnule subrevizor, îi spun eu. Am lipsit, este adevărat, dar am cerut concediu anticipat şi aştept apro-

barea, nu m'am dus să mă plimb ci de nevoe, am plecat la doctor cu copilul care mi-a murit recent... Era bolnav tare, se svârcolea şi ţipa într'una de durere... Eu nu mai puteam de milă şi atunci am lăsat clasa în grija colegilor şi am plecat la spital".

— „Asta nu mă importă pe mine, domnule, eu sunt organ de control, eu trebuie să constat faptul şi să aplic legea. Voiu cere pedepsirea d-tale, căci constat astăzi că nu posezi ordinul de concediu"...

Pedeapsa a venit sub forma unui avertisment şi a unei reţineri din salar. Domnul Scârbescu s'a ţinut de cuvânt. Chestiunea însă nu s'a terminat aci. Crezând că s'a făcut o eroare am cerut pe cale legală radierea pedepsei, dar prin aceasta nu am reuşit de cât să mă lovesc tot pe mine în cap. Subrevizorul în chestiune a venit a doua oară şi împreună cu un alt coleg mi-au ticluit în mod sistematic o seamă de învinuiri: Pentrucă la alegerile comunale a reuşit partidul advers, eu eram vinovatul, proba în această chestiune mi-o aducea colegul Boroia Ion, care a fost „reprezentantul guvernului" după propria-i expresie la alegerile din Flămânzeşti.

De aici o nouă anchetă asupra mea; că am adresat insulte şi injurii la adresa prefectului; că ţin întruniri politice în şcoală, că citesc cărţi revoluţionare „Răscoala" lui Rebreanu şi „In preajma revoluţiei" de Stere etc. etc. Dovezi şi martori oculari: primarul şi gardiştii săi. Se începe cu sistemul calomniilor şi al discreditării mele în faţa sătenilor. Culmea revoltei mele sufleteşti e că la această ştirbire a prestigiului meu în sat au conlucrat tocmai şefii mei, aceia care ar fi trebuit să mă apere şi să caute a-mi ridica acest prestigiu. Tu înţelegi ce înseamnă să fii învăţătorul unui sat în care eşti prezentat ca un nemernic?

Aceasta este una din dramele cele mai sfâşietoare pentru tine învăţător! Să treci pe lângă un grup de săteni care-ţi întoarce spatele! Să-i chemi pentru a-i sfătui să-şi dea copiii la şcoală, iar ei să te ia în râs!... Să vezi pornind asupra ta un puhoi năpraznic de acuzaţii şi lovituri, iar tu să n'ai nici un sprijin, nici o mână de ajutor! Să-ţi vie Domnul subre-

vizor, revizor şi inspector, să se dea jos din maşina comodă în faţa şcoalei tale unde tu adeseaori îl faci şi pe servitorul şi să nu-ţi spună un cuvânt de mângâere, o şoaptă de îmbărbătare!... Cine ştie! Poate că tu ţi-ai risipit plămânii şi tinereţea prin noroaele şi bezna satului, de atâtea ori flămând! Nu te uita aşa la mine! Ce? Imi sunt hainele ponosite fiindcă leafa e mică şi nu-mi ajunge? Astea sunt chestiuni de mică importanţă pentru un... organ de control,..

Aşa dar, am fost pus sub anchetă. Intr'o zi posomorîtă ca şi astăzi, mi-a întrat în clasă un domn de o corpolenţă proeminentă, m'a privit şiret cu nişte ochi mici care deabia se vedeau din grăsime; era un tip îndesat care se tot învârtea în jurul primarului zâmbindu-i mieros şi linguşitor. Era un alt subrevizor care a venit special să mă ancheteze pentru nu ştiu ce relamaţiuni. De data aceasta subrevizorul în chestiune a mers şi mai departe, a pus pe un alt, prieten de al său, un tip care la un moment dat, fiind singur cu ei în clasă, mi-a aplicat un pumn peste gură. Mi-au luat registrul de inspecţiuni, s'au dus acasă şi sub influenţa paharelor de must mi-au scris un proces-verbal prin care se cere înlăturarea mea din învăţământ fiind agresiv la anchetă.

Am părăsit şcoala şi m'am înfăţişat inspectorului spre a-i raporta. M'a ascultat, m'a mustrat, mi-a făgăduit că va ancheta cazul şi m'a expediat. O biată epavă! Peste vr'o două luni a venit în anchetă revizorul. Mă aşteptam ca acesta să fie un om mai uman şi mai obiectiv, dar Domnul revizor a dat chestiunei mele un caracter public. M'a chemat la primărie să mă cerceteze faţă de primar şi notar. I-am spus cum stau lucrurile;dânsul amărât: „Am înţeles, n'o să dormi pe moale după asta". Colegul care m'a lovit, a spus că eu am fost agresiv. La ce puteam să mă mai aştept din partea unui lingău politic; colegul era de aceiaşi culoare politică cu Domnul revizor, un copil crescut în ţigănia unei mahalale de oraş, venit cu o scrisoare murdară pe aceste locuri, s'a asociat cu stăpânii lui pentru a-mi mări amărăciunea. Avea şi interesul. Prin îndepărtarea mea îşi asigura un loc pentru nu ştiu ce rubedenie.

A trecut şi ancheta revizorului şi acum aştept sancţiuni.

Din toate anchetele ce mi s'au făcut, am constatat cu multă amărăciune, că organele şcolare, subrevizori şi revizori, au căutat să mă umilească incontinuu şi să-mi ştirbească ultima pojghiţă de prestigiu. Aceasta mă doare mai mult ca orice.

Mizerie şi minciună!

Când eram cu voi în ultima clasă a şcoalei, mă credeaţi idealist şi poate aveaţi dreptate, dar acum te întreb ce am folosit din tot idealismul acela. Să te duci în cel mai sărac sat din Bugeac? Să nu poţi roade o coajă de pâine în tihnă? Să fii asasinat câte puţin, tocmai de ai tăi! O, nu, nu mai cred în nimic. Totul nu e decât o minciună convenţională...

Cu ochii plini de lacrimi învăţătorul Clăcaşu a plecat singur, prin ploaia măruntă şi rece de Noembrie.

Cine ştie unde o mai fi el astăzi?!

Spiru Vutcaru

Banca Populară „Spiru Haret" acordă împrumuturi mari

Examinându-se situaţia financiară a Băncii şi posibilităţile de creditare a membrilor săi consiliul de administraţie, în şedinţa din 14 Ianuarie a. c. având în vedere şi aprobarea adunării generale, a hotărît să acorde pe viitor împrumuturi până la 30.000 lei, plătibile în 15 rate lunare.

Imprumuturile până la 20.000 lei se aprobă de către comitetul de direcţie sub rezerva ratificării ulterioare a consiliului de administraţie, iar cele până la 30.000 lei numai de planul consiliului.

Doritorii de a face împrumuturi mai mari decât 20.000 lei sunt rugaţi a adresa din timp cererile către consiliu, care ţine şedinţe de două ori pe lună. Pentru a evita cheltueli costisitoare, membrii din judeţ sunt rugaţi ca, înainte de a se deplasa la Chişinău pentru ridicarea împrumutului solicitat, să se informeze la telefonul Băncii No. 572 despre rezultatul cererii şi data când pot ridica împrumuturile.

МССР
Государственная
республиканская библиотека
им. Н. К. Крупской
6885

Scrisoare tatei...

Dac'ai fi-avut şi tu măcar odată
Indestularea holdelor ce ari,
M'aş număra şi eu printre plugari,
Căci nu m'ai fi trimis de-acasă, tată...

Dar când ţi-au spus şi învăţătorii mei,
C'ar fi păcat dac'aş rămâne 'n sat,
M'ai dus să scoţi din mine-un învăţat,
Chiar de mi-ai vinde partea mea de hlei.

In bunătatea ta de odinioară,
Nu bănuiai că poate-mi faci un rău;
Dar să ştii, tată, numai plugul tău,
E singurul sfinţit în astă ţară.

Şi dacă n'ai fi ajuns şi tu sărac,
Şi-ai mai avea pământ şi pentru mine,
M'aş reîntoarce tată lângă tine,
Să răscolesc ogorul şi să tac...

Dar astăzi stau să număr primăveri
Cu cari n'am putut rămâne frate...
...Buchete de cicoare rupte toate,
Din glia ce-ai vândut-o, tată, ieri!

B. Frunte
înv. Rezeni

Despre cercurile noastre culturale

Şi-au început activitatea cercurile culturale învăţătoreşti. Cu această ocazie s'au pus în discuţie o mulţime de chestiuni în legătură cu această problemă. Ştim, de mai înainte, că sunt mulţi dintre învăţători, cari sunt convinşi de inutilitatea acestor cercuri, fugitive îndatoriri lunare, mai mult o pierdere de timp şi de bani.

Dar, fiinţa acestei organizaţiuni şcolare şi culturale e justificată prin faptul că omul nu poate trăi izolat; după o expresie mai veche,—ca într'un turn de fildeş, ci simte în el nevoia unei exteriorizări; a unei împărtăşiri de idei şi de sentimente, sau e dornic să audă, ori să vadă lucruri noui, deoarece sufletul nostru întotdeauna e avid de noutate.

Fără această aviditate spirituală a omului n'ar fi posibil progresul ştiinţei, nici al artelor şi nici al vieţii omeneşti.

Ori, viaţa dela ţară, prin natura ei,—o viaţă izolantă şi solitară, te face să simţi adeseori această nevoie.

Iar, pe de altă parte, cercurile noastre culturale au şi un scop precis: şcoală de perfecţionare a metodelor educative, deci, un scop ştiinţific,.

Totuşi, până în prezent, aceste cercuri ştiinţifice şi culturale nu dau rezultate, pentrucă nu sunt bine organizate.

De aceea pe viitor *cercurile culturale*, ar fi bine să fie organizate pe baze ştiinţifice şi anume:

I. — Inainte de lecţia practică fiecare propunător să facă o expunere asupra principiilor metodelor şi de care se va folosi în predarea lecţiunei model.

II. — Conferinţele intime ştiinţifice să fie lăsate la aprecierea fiecărui cerc sau învăţător, cari vor face *comunicări* asupra problemelor pedagogice şi ştiinţifice în general şi de care s'au preocupat în viaţa lor de învăţători. Odată ce o chestiune este anunţată pentru şedinţă, fiecare învăţător trebue s'o studieze şi să prezinte concluziunile sale scrise secretariatului, care le va centraliza şi da publicităţii, după ce vor fi menţionate într'un proces-verbal, ce se înaintează autorităţilor superioare.

Ar fi bine să se editeze un buletin al cercurilor culturale, în care să se publice activitatea tuturor şedinţelor cercurilor culturale din întreaga ţară.

III. — Altă preocupare a şedinţelor culturale trebue să fie *prezentările* din activitatea educativă a învăţătorilor dela şcoala unde se ţine şedinţa;—din strădania celor ce au aplicat ceva din problemele pedagogice ca: individualizarea învăţământului; conducerea de sine a clasei, organizări de muzee, ateliere pentru activitatea practică, cercetări psihologice, expoziţii de lucrări, colecţii diferite.

IV. — Vine apoi *critica* ce trebue să fie o încununare ştiinţifică de principii stabilite ca valabile şi practice. Critica însă, trebue să fie interesantă şi serioasă, pentru că din „discuţie iese lumină". A critică nu înseamnă a te răsbuna, ori bârfi; nu înseamnă nici a aduce laude deşarte. Ea trebuie să fie obiectivă şi susţinută.

V. — Serbările populare sau şcolare vor consta din dansuri româneşti din sat, jocuri, cântece, recitări, teatru etc., din care să se poată vedea progresul realizat în şcoală de fiecare copil.

Deasemenea, cine poate concepe cerc cultural fără *bibliotecă* pedagogică şi literară şi *laborator de cercetări* psihologice? Dar câte din cercurile culturale posedă asemenea aşezăminte de cercetare ştiinţifică? Organele superioare trebue să ia toate măsurile pentru ca şcoalele primare *de sediu a cercurilor culturale* să fie înzestrate cu instrumentele şi cărţile necesare.

Instrumentele de cercetare vor fi folosite pe rând de toţi învăţătorii din cerc, datele se vor centraliza pe şcoli şi vârste, iar cu ocazia şedinţelor cercurilor culturale vor fi comentate şi centralizate în *bareme* şi *profiluri psihologice.*

Astfel Cercurile Culturale vor avea rostul lor ştiinţific şi cultural bine stabilit, iar timpul nu va fi pierdut zădarnic. Bibliotecile Cercurilor Culturale vor putea fi organizate în mod sistematic şi folosi ca model şi ca mijloace de cercetare teoretică în studierea atâtor multiple probleme, ce se pun în legătură cu evoluţia sistemelor de educaţie la noi în ţară.

Numai aşa Cercurile Culturale pot deveni focare de răspândirea şi aplicarea ideilor bune şi vor contribui la ridicarea prestigiului învăţătorilor.

N. Olaru

Un examen fără rost

Deseori, se impune a reedita ceva, chiar cu riscul banalităţii. Fireşte, în cadrele acesteia a intrat de mult şi chestiunea definitivatului. Prea multe discuţiuni, unele sterile, altele inutile, s'au consumat, prea multe reforme l-au prins în ghiarele lor, fără ca totuşi astăzi, să avem problema definitiv şi echitabil rezolvată. Pe mulţi deci, această chestiune îi lasă cu desăvârşire indiferenţi. Dacă îl reactulizăm aici, o facem, pentrucă i se dă de către alţii, o importanţă considerabilă. Iar pe noi, pe ăşti tineri, ne interesează direct şi în mare măsură. Este un prag, pe care în mod obligatoriu, ni se cere să-l păşim. Cu toată lipsa de modestie—ce ne-o veţi imputa—vom încerca, să-l privim printr'un unghiu de vedere, aproape inedit. Mai precis: vom evidenţia inutilitatea acestui prag. Nu se va diseca problema, servindu-ne de equaţii doctrinare, şi nici nu-l vom prezenta în lumina unor considerente filosofice. O anumită doză de sinceritate şi atmosfera bicisnică, în care se încadrează, sînt singurile argumente, cari susţin teza noastră. Despre sinceritate, Carlyle zice că e floarea cea mai de preţ, e distincţiunea cea mai nobilă a omului. Iar un alt cugetător, afirmă că adevărul nu supără decât pe proşti. Deci rugăm, a nu surprinde pe lector îndrăzneala acestor rînduri, spuse pe şleau, menite—cel puţin — a atrage din nou atenţia factorilor, ce au în mână destinele noastre. Motivele, cari l-au determinat pe d-l profesor Nicolae Iorga — atunci cînd a fost ministrul educaţiei naţionale — să desfiinţeze definitivatul, au fost bine chibzuite şi întemeiate. Dacă acest examen — cum se observă în ultimul timp — e pentru purificarea cadrelor învăţătoreşti, de ce nu s'ar face această selecţionare din şcoala normală? Doctrina şi studiul individualităţii, pare că se aplică pe o scară destul de întinsă şi la şcoala ce oferă dascălii neamului. Profesorii conştienţi, în opt ani de zile — perioada şcolarităţii — au suficient timp şi deci ei sînt mai în măsură să aprecieze cine e apt şi cine

nu, pentru prestarea misiunei nobile, hărăzită învăţătorului. Elementelor nepregătite, acum să li se bareze drumul. Nu mai târziu, cînd orice sursă materială şi-au epuizat-o în vederea captării postului. Evoluţia societăţii, creiază situaţiuni variate şi complexe, ce reclamă membri cu o pronunţată pregătire, pentru a putea face faţă. Aici deci, în şcoala normală să se aleagă grâul de neghină. Dar realitatea care-i? Şi la diploma de învăţător primează criteriul de club (suveran criteriu).

Armata învăţătorimii se recrutează în baza nepotismului şi a lichelismului. Dacă examenul de absolvire al şcoalei normale, ar fi unul de maturitate, de sinteză, de aprecierea calităţilor ce le manifestă candidaţii pentru branşa ce şi-au ales-o, acesta ar constitui o dovadă, şi singura hotărîtoare, pentru definitivarea în învăţământ. Cine credeţi că se definitivează mai uşor? Cei slab pregătiţi. Graţie intervenţionismului, achiziţionează, fără oboseală, diploma. Şi tot ei capătă şi post întâi. Cum au terminat cu şcoala, nu mai citesc nimic, ci fac numai demagogie politică datorită căreia se şi plasează, pentru totdeauna, în rândurile corpului didactic. Altă categorie, se mărginesc numai la predarea seacă şi uniformizatoare în clasa ce i s'a încredinţat. Preocupările gospodăriei îi stăpânesc mai puternic. Curentele noui, din pedagogie, filosofie, literatură, sociologie—discipline în strict raport cu activitatea noastră şcolară şi extraşcolară, sânt lăsate în seama autorilor. Doar în preajma examenului, cu o lună, două înainte, le memorizează, şi cu asta au luat definitivatul. Trecând acesta, a zburat şi ce s'a cetit fugitiv. Cei destoinici, dar nepoliticianizaţi, obţin medii mici, iar mulţi din ei sunt respinşi. Crudă-i realitatea, hîdă, dar asta este. Firesc şi insistent, se pune întrebarea: mai are vre-un rost examenul de definitivat? Hotărât că nu.

E util numai cel de capacitate, ţinut în condiţiunile precizate de dl. profesor universitar S. S. Antonescu.

Boris Vasilache

Voi copii din țara largă

Marș străjeresc [1])

Voi copii din țara largă
Ca unul — toți străjeri
Dați-vă osteneala întreagă
A împlini visul de eri:

Uniți la fapte și'n frăție
Intindeți mâna laolaltă
Ca a noastră Românie
De bucurie să tresalte.

Aveți poruncă sfântă
Din părinți și moși cărunți
Să aduceți la izbândă,
Hotarele și Munți.

Creștini de viță bună
Aveți românescul dor
Ducând gloria străbună
Pentru al vostru viitor.

Uitați lenea și minciuna
La o parte lașitatea!
Aveți cinste și voie bună
Și'n viață libertatea.

Strigăm: Ura! Ura! Ura!
Pentru neam și'a noastră lege
Vom învinge! Avem bravura
Și'n frunte un Mare Rege!

Cu suflet și ochi mereu la Cer
Cu gândurile curate
Celui mai Mare Străjer
Ii urăm sănătate!

1 Ianuarie — Buga.

de **B. Baieră**

[1]) Are și melodie.

Despre organizarea economiilor şcolare

Din cele mai vechi, timpuri omul a căutat ca să-şi economisească avutul în felul cum înţelegea el. Nu s'a putut ajunge însă uşor la un rezultat bun din cauza lipsei de îndrumări pe baze solide. In mod oficial prima casă de economii a fost înfiinţată în Franţa în anul 1818 de economistul Benjamin Delessert cu scopul de a deprinde clasele de jos cu prevederea şi economia spre a i-se pregăti un viitor mai senin.

După modelul casei de economii din Franţa, s'au înfiinţat în toate ţările civilizate astfel de casse. La noi în ţară, vechea cassă de economii înfiinţată în anul 1845, se desăvârşeşte după noile metode şi potrivit timpului, în anul 1931. Această cassă e condusă de un Consiliu superior care e compus din foştii miniştri de finanţe; guvernatorul Băncii Naţionale Directorul General al Institutului Economic, Preşedintele Asociaţiei Băncilor, câte un profesor de economie politică dela Universităţile şi Academiile de comerţ şi agricultură din ţară; şase delegaţi ai statului, dintre care trei specialişti în materie de finanţe şi economie politică, un comerciant, un industriaş şi un agricultor.

Făcându-se o statistică recentă a depunătorilor pe ţări, s'a constatat că în multe ţări în fruntea depunătorilor stau elevii. Ţara noastră din punct de vedere al economiilor se găseşte la un nivel scăzut faţă de alte ţări, aceasta probabil din cauza slabei desvoltări a depunerilor şcolare până în prezent. In special Basarabia, în raport cu celelalte ţinuturi ale ţării, are cel mai mic procent de depuneri (13% faţă de 67% în Transilvania), ceia ce e dureros pentru noi cei din mijlocul poporului.

Deşi acest ţinut e mereu bântuit de secetă, totuşi misiunea noastră ne impune ca pe lângă toate cunoştinţele ce le dăm în şcoală copiilor, să-i deprindem cu economia şi cooperaţia căci pe aceste se bazează viitorul ţării noastre. Deci a deprinde şcolarii noştri cu economia e o datorie naţională.

Fără a face vre-o încercare am crezut şi eu ca mulţi alţii dintre noi, că e imposibil de a organiza economia printre elevii şcoalelor.

Poate ar fi trecut mult timp fără ca să pun în aplicare datoria ce o avem, dacă în una din dimineţile lunei Noembrie 1936, n'aşi fi văzut pe masă în cancelarie o adresă a oficiului poştal din localitate. Adresa era însoţită de ord. circ. No. 160253 | 934 al M. E. N. şi de o chitanţă tip. Prin adresă, direcţiunea şcoalei era rugată ca să complecteze chitanţa cu o sumă în contul căreia oficiul să elibereze pe credit timbrele şi foile comandate.

Am citit în primul rând instrucţiunile. Văzând ideia frumoasă care se urmăreşte, am rugat pe d-l Director ca să-mi încredinţeze mie conducerea economiilor şcolare dela şcoala noastră. In acest scop s'a complectat chitanţa de către direcţiunea şcoalei pentru suma de 100 lei, în schimbul căreia am primit dela oficiu 10 foi şi 10 timbre de economie.

Impreună cu colegii, am vorbit elevilor zilnic despre rostu şi foloasele economiei. Redau mai jos rezultatele obţinute dela data înfiinţării economiilor şcolare (18 Noembrie 1936) şi până la 10 Ianuarie 1937.

Am vândut elevilor timbre şi foi de economie în valoare de lei 2140. S'au eliberat librete de economii la 15 elevi, având 30 depuneri în valoare de 1600 lei. Am rămas mulţumiţi de numărul şi valoarea depunerilor făcute cum şi de dragostea ce o au copiii pentru economii. De aceia, rog pe toţi colegii să încerce vorbind copiilor câte 2-3 minute în fiecare zi despre economii cu exemple practice din viaţă, arătându-le totodată foile şi timbrele.

Când unul din copii va complecta foaia cu timbre şi i-se va elibera libret, acesta va fi arătat la toţi copiii şcoalei pentru încurajare.

Oricât de mic şi sărac ar fi un sat, cred că cel puţin 2 elevi s'ar găsi ca într'un an de zile să complecteze câte o foaie. In satele mici se va zice că n'au de unde se aproviziona şcolile cu timbre şi foi de economii, dar prin toate satele trece factorul poştal care va putea aproviziona pe D-nii învăţători cu efectele de economii necesare şcoalei.

Făcând aceasta, ne facem datoria faţă de patrie în primul rând, apoi faţă de noi înşi-ne, căci e cea mai mare satisfacţie sufletească să vezi drăgălaşii copilaşi aşteptându-te în curtea şcoalei cu nerăbdare cu moneda de 5 lei în mânuţele lor, stând la rând ca să le împarţi timbre, foi sau să-ţi înmâneze foaia complectată împreună cu carnetul pentru depuneri.

Se întâmplă câte odată că nu le ajunge un leu sau doi pentru cumpărarea unui timbru, atunci iau câţi lei are, îi dau timbru şi ulterior îmi achită restul. Prin aceasta copiii se deprind indirect şi cu spiritul de a-şi achita la timp datoriile.

Un concurs preţios cu privire la desvoltarea economiilor şcolare ni s'a dat de către Căminul Cultural din localitate, care din iniţiativă proprie a procurat 30 foi de economii distribuindu-le elevilor de la cele 5 şcoli din localitate cu ocazia serbării pomului de Crăciun din acest an.

Prin aceste mici, dar preţioase daruri, semănându-se ideia economiilor în sufletul a 30 vlăstare, să sperăm că a căzut pe teren productiv şi va aduce rodurile dorite.

Claudia Ball
învăţătoare Cărpineni

Se aduce la cunoştinţa colegilor că pe lângă Banca „Spiru Haret" s'a înfiinţat o subcolectură a sucursalei Loteriei de stat, cu sediul în Chişinău. Amatorii sunt rugaţi a-şi procura lozurile prin subcolectura noastră. Colegilor, cari nu vor putea achita suma în numerar la ridicarea lozurilor, li se va reţine prin consimţământ costul lor prin borderourile de reţineri.

Intr'un Institut de orbi

— Impresii —

Clujul, oraşul experimentalismului şi al clinicilor, este singurul din ţară care a arătat o deosebită atenţie faţă de tot ceeace este abatere dela cursul normal—evolutiv al elementului om, creind acele institute demne de un popor european, în care îşi adăpostesc infirmităţile mulţi desmoşteniţi ai vieţii şi ai soartei. Astfel, în metropola Ardealului se află Institutul de orbi, de surdo-muţi, de anormali, aziluri de toate felurile, etc. Psihologia a luat acolo o coloratură pragmatică, experimentală. Şi este un fericit simptom care ar trebui să se generalizeze.

Vizităm dintru început **Institutul de orbi „D-r Halarevici"**, *o clădire masivă, luminată cu prisosinţă de soarele plin al zilei de vară. Interior occidental. Urcând scările, ajungem în sala de clasă. D-l D-r Halarevici, directorul Institutului, ne vorbeşte. Ce fericiţi trebue să se considere oamenii teferi, normali ! Necontenita goană după iluzoria „haină a fericitului", pe dreptate ar fi să se curme. Orbii o ştiu. Noi nu vrem s'o ştim. Dar şi dintre orbi există suflete mai nobile, mai rafinate decât noi. Deaceea-i moral şi omeneşte să-i înfruptăm şi pe dânşii din roadele culturii şi ale civilizaţiei. Ne aminteşte D-l D-r Halarevici de profesoara surdo-muto-oarbă Hellen Keller, de profesorul francez Braille, alfabetul Braille, metodele şi mijloacele aplicate în învăţământul orbilor ş. a. m. d.*

Deodată uşile se deschid. Intră orbii. Mişcările sunt nervoase. Dibuesc aerul. Ajunşi în „avant-scenă", rostesc un îndepărtat „Bine aţi venit" şi se aşează, reflex, la locurile dinainte ştiute. Tabloul înduioşează.

Incepe examenul. Copiii răspund gândit şi cuviincios. La Aritmetică un copil face înmulţirea : 274×189. Ne luăm la întrecere. Noi cu creionul şi cu ochii, el cu ochii din degete. Dintr'o cutie alegea cifrele reliefate montessorian în plumb, le aşeza într'un cadru de paralele şi, sigur de sine, ne-a rostit rezultatul : 51786.

La Citire — da, şi orbii citesc — alt copil, având în faţă o broşură — cât un Larousse — din „Noul Testament" tradus de Gala Galaction, ne citi câteva pagini, fără întrerupere, fără ezitare.

Fila cărţii orbilor este din hârtie specială. Nu e nici subţire, pentru a se putea imprima literile ca nişte gurguie punctate; dar nici groasă, pentru ca să fie uşor sesizabile semnele. Degetele harnice, vibratile alergau de sârg pe spinarea grămăgioarelor de buchii uscate.

Este de remarcat că energia psihică, ce ar fi fost folosită de organul vizual, nu se pierde, ci trece, activă, în celelalte simţuri, producându-le o desvoltată acuitate. Orbii au subţiate la maximum auzul şi simţul tactil. Proba a făcut-o un copil din ultima clasă, la pian. Notele muzicale sunt deasemenea reliefate **à Braille,** *elevul trebuind în prealabil să studieze portativ cu portativ bucata muzicală, pentru ca intrând în deprindere, să o execute* **par coeur.** *Desigur e o muncă migăloasă care cere multă răbdare. Insă orbii au această răbdare. Sonatele lui Beethoven, „Trubadurii" lui Schumann, potpourri-urile naţionale ieşiau clare, pure, înălţătoare din degetele inteligente ale elevului.*

Vizităm, în cele din urmă, sala de lucru manual cu dulapuri pline de obiecte modelate, statuete, perii, cărţi legate, etc., trecem prin dormitoare, prin atelierul de cizmărie şi coborîm la parter, în tipografia orbilor. Nu e ceva complicat. Nişte bucăţi dreptunghiulare de tablă, având în relief literele asociate meşteşugit în cuvinte corespunzătoare textului de tipărit, sunt aplicate pe hârtia specială printr'un sistem rudimentar de prese, care poate fi mânuit de un singur om. Fila e tipărită şi pe o parte şi pe cealaltă, având grijă ca a doua oară să se uziteze intervalele. In tipografie lucrează maeştri orbi. Erau, intr'un raft, presate deja vreo douăzeci de volume din Noul Testament. Şi încă nu se terminase lucrarea...

Câtă trudă, câtă consecvenţă!

Câtă duioşie, câtă demnitate şi respect nu inspiră această societate a celor lipsiţi de vedere!

Am plecat târziu din Institutul orbilor, servindu-ni-se cea mai strălucită lecţie de morală şi disciplină a muncii...

Oare metropola basarabeană n'ar fi bine să fie înzestrată cu un asemenea institut?

Ion Bădărău

Farmacia şcolară

„Acela care-şi îngrijeşte sănătatea, o va îngriji şi pe a celorlalţi de lângă el".

După cum nu poate fi lipsită de muzeu, atelier, sală de lectură, bibliotecă, cinematograf etc. tot astfel şcoala nu poate fi lipsită nici de farmacie, care joacă un mare rol în educaţia şcolarului.

Astazi, încă predomină şi persistă în poporul nostru ideia că, leacurile băbeşti sunt acelea care-l vindecă de orice boală. Absolventului cursului primar şi supra-primar, nu-i este complectă învăţătura primită, dacă n'are noţiuni farmaceutice şi dacă nu cunoaşte puterea de vindecare a medicamentelor.

Farmacia şi medicamentul este pentru ei un simbol pipăibil de îngrijire a sănătăţii. Copilul trebue deprins încă din şcoală cu tot ce-i este necesar în viaţă. Când va vedea în ochii lui pe învăţătorul său cum îngrijeşte un bolnav, prin întrebuinţarea medicamentului, îşi va forma o credinţă nestrămutată în direcţia aceasta zicând: medicamentul este acela care-ţi redă sănătatea pierdută.

Tot prin ajutorul farmaciei şcolare, facem să fie o legătură mai strânsă între şcoală şi sătean. Facem pe sătean să-ţi viziteze şcoala din curiozitatea impusă de copil. In felul acesta îl domesticim şi-i facem şcoala mai atrăgătoare. (Am avut ocazia să vindec cu medicamentele ce le posed în farmacia şcolară, oameni, cari umblând prin babe nu s'au putut vindeca, pe când eu i-am vindecat în cel mai scurt timp posibil). Aceşti oameni s'au alăturat de şcoală şi învăţător cu tot sufletul, iar copiii şi i-au trimis zi la zi, zicând: „numai şcoala este aceia care-ţi dă tot ceiace-ţi trebue". O farmacie şcolară nu trebuie să posede tot felul de medicamente. Ea trebuie să aibă strictul necesar, pentru a putea face faţă bolilor infecţioase întâmpinându-le în mod preventiv, până ce bolnavul are posibilitatea să plece la un spital.

Multe din aceste medicamente şi-le poate procura singur învăţătorul cu elevii şcoalei în timpul verii, de ex.: plante şi flori medicinale. Odată cu această selecţie de plante şi flori învăţăm pe copil, deprinzându-l a-şi procura singur aceste

plante, întrebuinţându-le după recomandaţiile date de învăţătorul său. Acesta este unul din rolurile unei farmacii şcolare.

Numai în felul acesta vom putea stârpi pe acele babe cu leacurile lor, cari dăunează mult omenirei, prin întrebuinţarea descântecelor şi a altor obiceiuri, cari nu fac altceva decât să întărească şi să răspândească tot felul de boli curabile şi incurabile. E timpul ca noi învăţătorii să luăm şi această misiune sanitară, pentrucă noi suntem aceia, cari venim în contact direct cu ei, noi le cunoaştem nevoia şi durerea şi numai noi le putem veni în ajutor.

Doctorul vine în sat odată sau de două ori pe lună şi atunci în fugă. Ce poate să vadă în acest timp, într'o oră de vizită medicală? Pe a cui cap cad toate acestea? De aici urmează contaminarea satului, slăbirea frequenţii şi apoi închiderea şcolii. Dar doctorul nu poartă o vină atât de mare, căci el ar sta şi două ore, dacă ţăranul şi-ar arăta boala. Cauza toată nu este decât aceia că el nu este pregătit cu nimic în direcţia aceasta şi de aici urmează răspândirea tuturor boalelor. El are oroare când aude de doctor.

Se ascunde, se fereşte a-şi arăta boala care-l sapă. Mama ca să-şi dea leacurile recomandate de babă copilului ei, îl înspăimântă cu doctorul: „ia şi bea dragul mamei, căci de nu, te duc la doctor şi are să te tae". Igiena casei şi păstrarea curăţeniei e de o minusculă importanţă.

El este mulţumit să doarmă cu purcelul cumpărat şi cu găinile sale la un loc, să se culce cu săptămânile nespălat pe picioare, cu ele pline de noroiu şi cu gunoiul de un lat de palmă. E dureros pentru noi. O igienă în felul acesta păstrată, ne periclitează şi pe noi sdruncinându-ne sănătatea, pe cari puţini din noi o posedă pe deplin. Deaceia mulţi învăţători mor cu zile, iar cari mai rămân au nevoie de a se duce la băi, sanatorii sau alte ospicii de îndreptare şi căutare a sănătăţii.

In alt număr, voiu da o listă de medicamentele necesare unei farmacii şcolare.

C. Ionescu-Brădiceşti
Ruseştii-Noi—Lăpuşna.

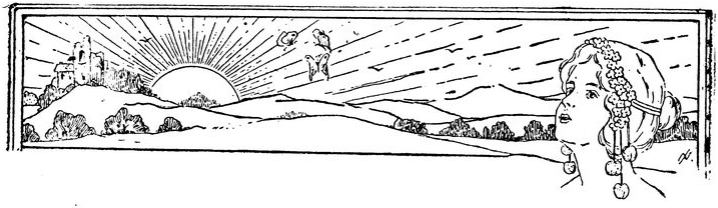

PLUGARUL

— Tablou —

Proptit în sapă, cu pieptul plin de viață ;
Cu ochii aținți departe 'n fund de zare ;
Cu fruntea sus, pe care-un joc de raze se răsfață
Și-i se răsfrânge 'n ochi și 'n fierul săpii lucitoare ;
El stă așa, în fiecare vară, străjer și muncitor !
Pământul sfânt îl scaldă cu sudoare,
Iar gândul și-l avântă mereu în viitor ;
Ca să renască o țară prin brazda roditoare...

Înfipt în glia strămbunului ogor, de mult,
In el se 'nalță toată seva trecutului de glorii;
Și vlaga, și tăria și-al dragostei tumult ;
Prin el am cucerit coroana scumpă de victorii...

Stăpân pe tot cuprinsul, ce-l vezi purtat de vânt,
In foșnetul de iarbă și 'n cânt de păsărele ;
In mugetul pădurii și-al norilor cuvânt,
El crede 'n vremuri bune și speră 'n vremuri grele...
Priviți-l : voinic, întreg la minte și „cuib de 'nțelepciune" !
Spre el își varsă firea întreaga ei splendoare ;
In hainele lui rupte, el pare o minune
Ce veșnicește 'n lume și strălucește 'n soare !...

Onoriu Hâncu

Religia în şcoala primară

Poporul nostru este religios. Naşterea lui se confundă cu religia. In toate timpurile grele, religia i-a fost pavăza sufletească de apărare. Unitatea sufletească care ne-a menţinut ca neam şi-a avut isvorul nesecat în credinţă. Inceputul vieţii noastre ca stat a fost croit tot la lumina acestei credinţe. Drumul nostru spre viitor să fie acelaş pe care au mers şi înaintaşii noştri. Adică, să păzim cu sfinţenie credinţa noastră „din strămoşi lăsată" şi să creştem tot în această credinţă. Religia este cadrul credinţei. Dacă aşa este situaţia, atunci o mare nedreptate se aduce religiei în şcoala primară. Religia în şcoala primară, a fost predată un timp de preot, pe urmă de învăţător, iar acuma se predă tot de preot.

Aşa au cerut preoţii, aşa s'a stabilit în sf. Sinod. Foarte frumos este ca să se predea de preot şi stă mai mult în caracterul unei feţe de biserică să facă educaţia religioasă. In faţa acestei situaţiuni, învăţătorul s'a simţit oarecum degajat. Cu regret constatăm că religia a devenit azi cel mai neglijat obiect de predare. Căci, ce se întâmplă? Preotul nu poate veni să predea religia, din anumite împrejurări, sau poate nu vine de loc.

In satul unde funcţionez sunt doi preoţi, din cari unul are şi licenţă în teologie. Predarea acestui obiect li este absolut indiferenţă; nu-i interesează. In anul şcolar trecut, la clasa mea, precum şi în celelalte clase, dacă preotul a făcut din 60 ore cât se cere, 10-12 ore, mare lucru. Pentru anul acesta a trebuit ca din respectul ce trebue să avem cu toţii faţă de religie, să predau încă de la începutul anului şcolar acest obiect, oră cu oră, ne mai având nici o bază că va fi predată de preot. Şi atunci, nu trebue să ne mire faptul că astăzi biserica este freqventată Duminica, nu mai vorbim de celelalte sărbători, de 5-10 bătrâni, în timp ce sectanţii cresc ca număr pe zi ce trece. Să nu ne mire faptul că dacă astăzi biserica stă cu acoperişul spart luni de zile şi neobservată de

nimeni, ca apoi să se repare cu obolul intelectualilor, într'un sat mare cu o populaţie de peste 1000 locuitori; mâine să nu fie şi mai rău: această biserică să nu fie dărâmată de aceşti copii cari astăzi nu se bucură îndeajuns de rodul religiei. Învăţătorimea, conştientă de misiunea ei, dă alarma asupra acestei stări de fapt, cerând celor în drept clarificarea situaţiei şi anume: *religia, în şcoala primară, să se predea ori de preot ori de învăţător* — **dar să se predea.** Chiar dacă se predă de preot, Ministerul Instrucţiunii totuşi ar trebui, prin organele lui de control, să supravegheze această predare. Direcţiunile de şcoli primare, să-şi facă datoria fără şovăială, raportând lunar autorităţii şcolare de conducere de felul cum acest obiect se predă.

Ar fi, cred, în felul acesta o soluţie care, mai mult sau mai puţin, ar chezăşui la o mai bună pregătire a vlăstarelor ce ne sunt încredinţate, la o mai strânsă legătură între preot, şcoală şi învăţător.

Nu pot concepe naţionalism fără religie.

Inv. Mih. I. Gonciaru

Deprinde pe copilul tău să se apuce de lucru aşa cum se apucă de joc. Tot ceiace facem cu bucurie şi voie bună poartă semnul reuşitei viitoare.

* * *

Voia bună face parte din darul de a convinge. Supărat şi posomorit, nu vei fi niciodată ascultat.

* * *

Nicio cheltuială făcută pentru educaţia copiilor tăi nu trebuie regretată.

NECROLOG

Răbojul vremii a înregistrat încă o dispariţie în Neamţ a unui tânăr învăţător. De data aceasta,—ciocanul vremii a căzut peste inima tânără a lui Dumitru Florea Palii, născut în anul 1908, în comuna Goicea-Mare, jud. Dolj. In anul 1928, a absolvit şcoala normală „Ştefan Velovan" din Craiova, cu o sănătate deplină. Destinul a făcut ca în acelaş an să fie numit la şcoala primară din Fârlădani—Lăpuşna, unde a căpătat un reumatism pronunţat, cu urmări asupra inimei.

† Dumitru Florea Palii

In ziua de 2 Decembrie a. c., în drum spre oraşul Chişinău, şi-a dat obştescul sfârşit, datorită scarlatinei ce-şi găsise loc în organismul lui suferind. Pornise spre Chişinău cu speranţa ca ştiinţa lui Esculap să-l scape din ghiara nemiloasă a morţii. Năzuinţa i-a fost în zadar...

Pe lângă patul lui de moarte se află două fetiţe ca doui îngeraşi care aşteaptă mereu să vină „Ticu" dela Chişinău.

Sărmanul „Ticu" se va întoarce cândva să-şi vadă familia, colegii, prietenii, cunoscuţii, rudele. Dar când? ! Nu se ştie.

Dumnezeu să-l ierte!

V. A. Puşcaşu

BULETIN PROFESIONAL

Propunerile Asociaţiei
cu privire la modificarea legei înv. primar

Preşedintele asociaţiei generale a învăţătorilor d. D. V. Ţoni, a depus d-lui ministru al educaţiei naţionale în ziua de 22 Ianuarie o serie de propuneri privitoare la unele modificări ce se impun în legea învăţământului primar, precum şi alte propuneri pentru modificarea legii de organizare a ministerului.

Reproducem mai jos câteva din aceste propuneri:

Direcţiile de şcoală primară

Art. 70. — Actualul sistem al numirii directorilor de şcoală nu a dat rezultate bune. Deasemeni nici sistemul alegeri, care turbura bunul mers al şcoalei şi sdruncina solidaritatea corpului didactic.

Posturile de director devenite vacante, se vor ocupa prin concurs acolo unde sunt mai mulţi candidaţi cu drepturi egale şi ţinându-se seama de prevederile actualei legi şi art. respectiv din regulament.

Concursul nu va consta din probe teoretice, ci se va avea în vedere întreaga activitate a candidaţilor şi modul lor de a se comporta în viaţa şcolară şi socială.

Sistemul rotaţiei se va aplica numai în acele cazuri unde sunt învăţători cu drepturi absolut egale de a fi directori şi unde necesitatea va cere.

Pentru a se pune limită luptelor pentru direcţie se va aviza la toate mijloacele pentru a se construi apartamente de locuit pentru toţi învăţătorii şcoalei, atât în oraşe cât şi la sate.

Se va introduce stabilitatea în posturile de directori,— aşa cum s'a prevăzut de legea învaţământului secundar,— după un stagiu de cinci ani ca director provizoriu.

Învăţătorii cari au 34 de ani serviţi nu vor mai putea funcţiona ca directori.

Definitivatul

Art. 118. — Examenul pentru definitivare se va ţine după trei ani de funcţionare la o şcoală primară, candidatul având diploma de capacitate şi titlul provizoriu în momentul ţinerii examenului.

Examenul va consta din trei probe una scrisă, cu subiect pedagogic sau literar, a doua orală din următoarele materii:

a) Pedagogie; b) Literatura română; c) Istorie; d) Geografie; e) Şt. Fizico-Naturale; f) Dreptul şi economia politică (ministerul va fixa precis în regulament materia asupra căreia se va ţine examenul, întocmindu-se şi publicându-se în acest scop programa respectivă). A treia probă de practică cu subiectul tras la sorţi cu 24 ore înainte.

Nici una din probe nu va fi eliminatorie. Media celor trei probe va fi şase.

Comisia de examinare să fie formată din profesori dela şcolile normale, precum şi un delegat,—învăţător gr. I—din partea Asociaţiei generale a învăţătorilor.

Examenul de definitivat să nu fie un examen de cunoştinţe ci el trebuie să aibă în vedere în primul rând, activitatea şcolară depusă de învăţător în timpul funcţionării ca provizoriu, precum şi de orientarea lui pentru viitor.

Condiţiunile actuale prevăzute la art. 118, pentru admiterea la examenul de definitivat, să fie cerută învăţătorului nu în totalitate, ci într'o proporţie de $^2/_3$.

Învăţătorii cari nu vor reuşi la examen după trei prezentări, vor rămâne în învăţământ, cu titlul provizoriu, având dreptul numai la gradaţii şi pensiune.

Inaintarea la gr. II.

Art. 119. — Condiţiunile de admitere la acest examen prevăzut sub aliniatele a—g să nu fie cerute candidaţilor în totalitate, ci numai în proporţie de $^2/_3$.

Probele acestui examen să nu fie eliminatorii. Se va aduna pentru formarea mediei şi nota dela inspecţia specială.

Examenul pentru gradul II să se ţină la date fixe publicându-se din timp data ţinerii lui, iar inspecţiunile speciale să se facă din timp.

Inaintarea la gr. I.

Art. 120. — Condiţiunile pentru admiterea spre a fi înaintat la gr. I, prevăzute la art. 119—120 să nu fie cerute în totalitatea lor, ci numai în proporţie de 2/3.

Examenele pentru gr. III şi înaintarea la gr. I, fiind un prilej de selecţionare se impune ca din comisiunile de examinare să facă parte numai profesorii definitivi dela şcolile normale, prezidate de profesor universitar, precum şi de un delegat al Asociaţiei generale a învăţătorilor.

Inaintarea la gr. superior.

Art. 121. — Condiţiunile de admisibilitate pentru înaintarea la acest grad, să nu fie cerute în totalitate, ci în proporţie de 2/3.

Nu se va cere candidatului alcătuirea numai decât a unei monografii ci chiar şi o altă lucrare, dintr'un alt domeniu didactic-literar, etc., poate să fie luată în consideraţie.

Transferări.

Art. 123—124. — La transferare să se menţină ca primă condiţie aducerea în aceeaşi localitate a soţilor membri ai corpului didactic.

La egalitate în grad se va ţine seamă întâi de interesul de familie, apoi de interese materiale, vechime şi numai după aceasta de notarea inspecţiei.

Interpretarea dată până acum legii —luându-se în consideraţie la egalitatea în grad întâiu notarea la inspecţii şi apoi celelalte condiţiuni—a dat naştere la nedreptăţi revoltătoare.

In ce priveşte transferările prin consimţământ, ele s'ar putea acorda numai în scopul de a se perpetua tradiţia în familiile învăţătorilor, acordându-se transferări prin consimţământ, între tată-fiu-fiică.

Să se elimine din legea învăţământului primar dispoziţiunile art. 130, privitoare la transferarea din oficiu.

Detaşările.

Art. 130.—La detaşări să se aibă în vedere, în primul rând, aducerea soţilor membri ai corpului didactic, în aceiaşi localitate, apoi a soţiilor funcţionarilor publici, a fiilor lângă părinţii bătrâni sau a celui care are sub îngrijirea sa orfani.

Detaşările să se facă numai până la o dată fixă: 15 Octombrie cel mai târziu.

Limita de vârstă.

Art. 129. — Alin. I dela acest articol, să se modifice în sensul că limita de vârstă pentru membrii corpului didactic primar, când urmează să fie pensionaţi din oficiu, să fie în loc de 65 de ani, cât se prevede în actuala lege, de 60 de ani.

Concedii.

Art. 138. — Să se acorde concedii pentru studii învăţătorilor care vor să-şi perfecţioneze cultura generală sau profesională, înlesnindu-se aceasta, prin acordarea dreptului de a-şi plăti suplinitorul prin bună învoială atâta vreme, cât nu li se poate veni în ajutor prin plata suplinitorului de către Minister.

Salariile corpului didactic primar.

Art. 156. — Inscrierea în Legea Inv. primar a salariilor membrilor corpului didactic primar astfel:

Învăţătorul provizoriu lei 4.000 lunar; învăţătorul definitiv cu lei 4.500 lunar; învăţătorul gr. II lei 5.000 lunar; învăţătorul gr. I lei 5.750 lunar; învăţătorul gr. superior va obţine sporul de 10 la sută la salariul său bugetar, inclusiv gradaţiile.

La aceste salarii se vor calcula gradaţiile respective din cinci în cinci ani, socotind 25 la sută o gradaţie, din leafa de bază arătată mai sus.

Gradaţiile fac parte integrantă din salariu şi sunt în total şase, afară de gradaţia militară, sau gradaţia de merit.

* * *

In privinţa recrutării organelor de control, Asociaţia susţine şi va cere ministerului ca să se introducă concursul, aşa cum s'a cerut şi votat în Congresul general învăţătoresc dela Timişoara.

Dela Asociaţia generală a învăţătorilor

Hotărîrile comitetului central

(Şedinţa din 17 Ianuarie, 1937)

Comitetul Central al Asociaţiei Generale a Invăţătorilor s'a întrunit în Bucureşti în ziua de 17 Ianuarie a. c.

Au participat domnii: D. V. Ţoni, Mihai D. Vasiliu-Botoşani, I. Ciolan Sibiu, I'. Iacobescu Cetatea-Albă, M. Marinescu Muscel, I. Tacu Bucureşti, P. Râmneamţu Timişoara, N. Siminovici Cernăuţi, I. Berliba Chişinău, I. Arhip Chişinău, Virgil Pop Gherla, G. Medan Baia Mare, P. Bizerea Deta Timiş, V. Ciobotariu Soroca, G. Vierescu Vaslui, Leontovici Rădăuţi, V. Tomegea Baia, N. Grozea Bacău, Florea Rădulescu Caracal, Dragomir Popescu Teleorman, Sandu Carp Silistra, I. Modâlcă Mehedinţi şi C. Dimitriu Bucureşti, preşedintele Asociaţiei învăţătorilor licenţiaţi—afiliaţi Asociaţiei noastre.

S'au luat următoarele hotărîri:

1. După expunerea preşedintelui asupra activităţii desfăşurate de la Adunarea generală din Septembrie 1936 ţinută la Cernăuţi până la 17 Ianuarie 1937, şi cea a casierului general asupra situaţiei financiare a Asociaţiei, Comitetul cu unanimitate a dat ratificare, exprimând mulţumiri preşedintelui şi colaboratorilor săi: secretarul general şi casierul general.

2. In vederea bugetului viitor se vor susţine cu toată tăria următoarele drepturi şi revendicări.

a) Prevederea în buget a sumelor necesare pentru plata cu salariul de învăţător titular a tuturor celor îndreptăţiţi, deci şi celor plătiţi acum cu salariul de suplinitori.

b) Prevederea de asemenea a sumelor pentru înfiinţarea numărului de posturi de învăţători ca să poată fi numiţi absolvenţii de şcoli normale cu diplomă de capacitate din seriile încă nenumite.

c) Sporirea salariului învăţătorilor începători—astfel ca să li se asigure un minimum de existenţă.

d) Inscrierea în buget a noilor gradaţii şi sporurilor cuvenite pentru definitivat şi înaintare.

e) Integrarea în drepturi cuvenită prin aplicarea comolectă a legii de armonizare a salariilor din 1927.

f) Prevederea sumelor necesare pentru aplicarea integrală a articolului 138 privitor la plata suplinitorului şi pentru cheltuelile de înmormântare cuvenite familiei unui învăţător decedat.

Se vor aduce la cunoştinţa tuturor factorilor răspunzători din Stat aceste drepte cereri ale învăţătorilor şi se va recurge la toate mijloacele legale pentru a se obţine satisfacerea lor. Pentru aceasta se dă mandat deplin preşedintelui Asociaţiei Generale, ca să ia măsurile ce se vor impune şi să convoace de va fi nevoe de mari hotărâri Consiliul General al Asociaţiei.

3. Condiţiunile în care s'a ţinut examenul de înaintare la gradul II au arătat cât de greşite sunt prevederile din lege cu privire la înaintarea învăţătorilor şi au desvăluit nedreptăţi şi ilegalităţi revoltătoare.

Procentul enorm al celor respinşi chiar dela proba scrisă, printre aceştia fiind foarte mulţi din cei mai vrednici şi mai distinşi învăţători ai ţării, constitue o adâncă jignire şi o cumplită lovitură pentru corpul învăţătoresc.

Se impune deci pe deoparte modificarea legii în sensul ca să se ţină seamă de valoarea şi activitatea candidaţilor, iar notarea să se facă la sfârşitul tuturor probelor, înlăturându-se sistemul fiecărei probe eliminatorii, şi pe de alta un nou examen în Martie pentru toţi cei respinşi acum fie la lucrările scrise fie la celelalte probe.

Comitetul Central cere stăruitor acest nou examen, el fiind singurul mijloc de reparare a nedreptăţilor săvârşite, inspecţiile speciale făcute rămânând valabile.

Şi pentruca la acest examen să se poată prezinta toţi cei în drept, d. ministru al Educaţiei Naţionale, este rugat să dispună facerea inspecţiilor speciale tuturor acelor învăţători, cărora nefăcându-li-se până la data de 20 Decembrie 1936, au fost înlăturaţi în chip absolut nedrept de la examen.

4. Se ia act cu satisfacţie de constituirea Frontului Unic al tuturor Asociaţiilor de salariaţi publici, sub conducerea unui comitet din care face parte şi preşedintele Asociaţiei Generale a învăţătorilor.

In judeţe însă conducătorii secţiunilor noastre nu vor participa la constituirea vreunui Comitet al Frontului, până când nu vor primi cu privire la aceasta dispoziţiuni şi indicaţiuni dela Conducerea Centrală.

5. Fiecare secţiune judeţeană va trimite ca delegaţi la congresul nostru Pedagogic dela 6, 7 şi 8 Mai a. c. doi sau trei dintre colegele şi colegii care s'au remarcat în deosebi pe terenul gândirii şi activităţii pedagogice şi cari să poată lua parte efectivă la lucrările congresului.

6. Congresul General anual al Asociaţiei Generele se va ţine la Oradea în zilele de 5, 6 şi 7 Septembrie a. c.

Vor fi invitaţi să participe la acest Congres reprezentanţi ai Federaţiei Internaţionale a Învăţătorilor precum şi delegaţi ai Asociaţiilor învăţătoreşti din Cehoslovacia, Jugoslavia şi Polonia.

In programul congresului s'au fixat următoarele două chestiuni: 1) Cum trebuesc înţelese şi după ce norme să se facă definitivarea şi înaintarea învăţătorilor; 2) Situaţia morală şi materială a Şcoalelor primare şi învăţătorilor săi. Se dă mandat preşedintelui pentru fixarea raporturilor.

Se va organiza pentru participanţii dela Congresul din Oradea o excursiune în Cehoslovacia.

7. Asociaţiile judeţene cari încă n'au procedat la încasarea contribuţiilor de la membri pentru „Casa Învăţătorilor" din Bucureşti, sunt stăruitor invitate să nu mai întârzie nici o clipă îndeplinirea obligaţiei impusă prin votul adunării generale a Asociaţiei Generale din 1932, în primăvară urmând să se pună piatra fundamentală a Casei — în piaţa 8 Iunie — pe terenul oferit de Primăria Capitalei — după cererea Suveranului.

Comitetul Central crede că pentru ridicarea acestei Case nu se poate recurge la alte mijloace în afară de o contribuţie a Ministerului Educaţiei Naţionale şi împrumuturi — onoarea şi demnitatea corpului învăţătoresc

cerând ca ea să se datorească numai spiritului nostru de solidaritate şi sacrificiu.

8. Fiindcă se mai găsesc încă domni revizori şi inspectori, cari trecând peste ordinele categorice ale d-lui Ministru al Educaţiei Naţionale, continuă să facă reţineri din salariile învăţătorilor, pentru clădirea unei şcoli normale la Predeal — şi refuză să înapoieze sumele reţinute — Comitetul Central cere să se pună capăt acestui abuz incalificabil.

9. Comitetul Central protestând împotriva faptului că se aplică cu mare uşurinţă pedeapsa cenzurii de către d. director general al învăţământului primar, deşi acest drept după lege nu-i aparţine d-sale, ci numai d-lui ministru, cere să se pună capăt şi acestui intolerabil abuz.

10. Se va interveni la Ministerul Educaţiei Naţionale ca să se decidă cu prilejul examenului de definitivat din acest an şi admiterea pentru a 4-a oară la acest examen a celor respinşi de trei ori la definitivat în 1935 şi 1936.

11. Comitetul roagă pe colegii deputaţi: I. Ciolan, T. Iacobescu şi I. Arhip, să stăruie pentru trecerea în Parlament a proectului de lege pentru pensionarea învăţătorilor de Stat din Ardeal cu luarea în seamă şi a anilor serviţi ca învăţători confesionali.

12 Comitetul dă mandat preşedintelui să adrese o chemare către toate băncile învăţătoreşti din ţară în vederea constituirii unei Federale a lor.

13. Se ratifică comitetele alese de adunările generale ale Asociaţiilor din Constanţa (11 Octombrie 1936), Teleorman (1 Noembrie 1936) şi Dâmboviţa (8 Noembrie 1936).

Se va convoca de către Conducerea Centrală o adunare generală extraordinară a membrilor Asociaţiei din jud. Braşov care va fi prezidată de un delegat al Centrului pentru alegerea unui nou Comitet. Până la data adunării se institue o comisie alcătuită din domnii Radu Prişcu, Rom. Cosma şi Tr. Popa.

Asociaţia din Iaşi va alege de asemenea un nou comitet pentru a se pune capăt neînţelegerii de acolo.

Adunarea convocată în acest scop va fi prezidată de preşedintele Asociaţiei Generale.

Se institue o comisie formată din domnii: P. Râmneamţu Timişoara, N. Grozea Bacău şi Arhip Chişinău, pentru o cercetare la faţa locului în legătură cu contestaţia alegerii de Comitet făcută de adunarea generală de la 21 Noembrie a Asociaţiei din jud. Vâlcea. Hotărîrea conducerii centrale în privinţa acelei alegeri se va da numai după ce comisiunea de cercetare îşi va depune raportul.

Până atunci Asociaţia din Vâlcea va fi condusă de o comisie interimară alcătuită din d-nii Victor Florescu, T. Geantă şi Iosif Andreescu.

Proect de lege

pentru autorizarea unui examen excepţional de înaintare al învăţătorilor la gradul II.

Publicăm în cele ce urmează—expunerea de motive şi proectul de lege din iniţiativă parlamentară—relativ la un nou examen pentru învăţătorii de gradul II.

La examenul de înaintare pentru gradul II ţinut în Decembrie anul trecut, au căzut şi în special la probele scrise, un procent neobişnuit de mare din candidaţi.

Având în vedere că acest examen s'a ţinut sub imperiul nouei legi din 5 Iulie 1934, care prevede condiţiuni cu totul speciale pentru cei care doresc să se prezinte la examen, având în vedere că acest examen nu s'a mai ţinut de cinci ani şi că în acest timp s'a făcut un număr prea mare de candidaţi, că prin urmare Inspectorii au fost puşi în neputinţă să facă din timp inspecţiile speciale pentru ca astfel să se dea timp candidaţilor să se pregătească în mod serios; având în vedere că majoritatea din candidaţi sunt din cei cari au aşteptat ani de zile dela absolvire până la numirea în învăţământ, că în acest timp au putut să piardă din cunoştinţele ce au căpătat în şcoală.

Ţinând seamă că în cursul anilor 1930—1933 de tristă memorie pentru toată funcţionărimea şi în special pentru Corpul didactic, salariile nu s'au plătit cu lunile şi deci învăţătorimea s'a sbătut în mizeria materială, care nu i-a mai dat dispoziţia sufletească să se ocupe de-aproape şi să se ţină în curent cu tot ce s'a scris în materiile ce o interesau; ţinând seamă că începând din anul 1934, când s'a modificat şi Legea învăţământului primar, s'au votat cele două legi în legătură cu educaţia tineretului, (străjerismul şi pregătirea premilitară) că aceste două legi s'au pus tot în sarcina corpului didactic primar, este uşor de tras concluzia că învăţătorii nu au putut să se prezinte strălucit având de tratat probleme, care fără să treacă de puterile lor, le cereau timp îndelungat de studiu.

Pentru toate cele expuse mai sus supunem deliberărilor Domniilor Voastre alăturatul proect de lege din iniţiativă parlamentară, rugându-vă să binevoiţi a acorda extrema urgenţă.

Proect de lege

Art. I. — Prin derogare dela art. 119 din Legea învăţământului primar M. E N. este autorizat să fixeze un nou examen pentru data de 15 Martie 1937 în vederea clarificării situaţiei învăţătorilor candidaţi şi respinşi la examenul de gr. II în sesiunea Decembrie 1936.

Art. II. — Vor putea trece acest examen excepţional şi învăţătorii cari n'au putut fi înscrişi la ultimul examen, dacă vor îndeplini condiţiile de admisibilitate prescrise de Legea înv. primar, până la data de 15 Martie 1937.

Art. III. — Subiectele la probele scrise se vor fixa de Minister, în legătură numai cu activitatea şcolară şi extraşcolară a învăţătorilor.

Art. IV. — Celelalte condiţiuni ale examenului de gr. II rămân cele prevăzute în Legea înv. primar.

* * *

Proectul este semnat de peste 100 de deputaţi, în frunte cu d-nii Ioachim Arhip, *preşedintele Asociaţiei noastre,* S. Pamfil *şi* H. Dăscălescu *profesori în Chişinău.*

Publicând mai jos proectul pentru modificarea regulamentului Casei de ajutor reciproc depe lângă Banca „Spiru Haret", consiliul de administraţie roagă pe colegi să-l citească cu toată atenţiunea şi să vină la viitoarea adunare generală, când va fi pus în discuţie, cu propuneri practice bine studiate.

* * *

PROECT

pentru modificarea Regulamentului Cassei de ajutor reciproc de pe lângă Banca Populară „Spiru Haret" a C. D. din jud. Lăpuşna.

Art. 1. — Se înfiinţează o Casă de ajutor reciproc a membrilor Băncii „Spiru Haret".

Art. 2. — Scopul Casei este :

a) Acordarea ajutoarelor băneşti familiilor membrilor decedaţi ai Băncii.

b) Acordarea ajutoarelor băneşti membrilor grav bolnavi şi pentru cazuri de forţă majoră.

Art. 3. — Fac parte din această Cassă în mod obligatoriu toţi membrii Băncii „Spiru Haret". Membrii retraşi din Bancă pierd toate drepturile acordate de prezentul Regulament.

Art. 4. — Fiecare membru este dator la înscriere să verse anticipat 5 (cinci) cotizaţii, în rate lunare consecutive, iar pe viitor câte o cotizaţie pentru fiecare caz de deces a membrilor Băncii. Membrii cari în timp de şase luni n'au achitat cotizaţiile datorate, pierd dreptul la ajutoarele prevăzute la art. 2.

Art. 5. — Cotizaţia de membru este de 100 lei pentru fiecare caz de deces.

Art. 6. — Au dreptul la cota de înmormântare persoanele indicate în declaraţia testamentară a decedatului, depusă la Bancă. Dacă decedatul n'a lăsat testament, ajutorul revine în ordinea de preferinţă soţiei sau soţului legitim, copiilor legitimi sau părinţilor decedatului. In lipsa acestora, cheltuelile de înmormântare le suportă Banca din cota cuvenită iar restul ce eventual ar rezulta, se varsă Fondului de ajutor reciproc.

Art. 7. — Se va achita cota cuvenită, conf. art. 8, membrilor scoşi din învăţământ, fără a avea dreptul la pensie,

din cauza incapacităţii de muncă, constatată de Organele Ministerului Educaţiei Naţionale.

Art. 8. — Ajutorul bănesc cuvenit celor în drept, conf. art. 6 din Regulament, se calculează astfel :

a) 50% din totalul sumei rezultată din contribuţia tuturor membrilor înscrişi la data decesului, dacă decedatul a avut vărsate până la deces între 1—5 cotizaţii.

b) 60% dacă decedatul a avut în total între 6—10 vărsăminte,

c) 70% dacă a avut între 11—20 vărsăminte.

d) 80% dacă a avut între 21—30 vărsăminte.

e) 90% dacă a avut mai mult de 30 vărsăminte.

Toţi membrii înscrişi până la votarea prezentului Regulament, au dreptul la ajutorul de 90%, indiferent de numărul cotizaţiilor vărsate.

Art. 9. — Diferenţa dintre suma totală încasată de la membri şi cea efectiv achitată conf. art. 8, se v rsă Fondului de ajutor reciproc.

Art. 10. — Dacă membrul decedat are datorie la Bancă, din sumele cuvenite familiei, se reţine în primul rând această datorie.

Art. 11. — Ajutoarele prevăzute la art. 2, al. b se vor acorda de către Consiliul de Administraţie al Băncii, potrivit cu fondurile de care va dispune Cassa şi în conformitate cu hotărîrile Adunării G-le.

Art. 12. — Conducerea Cassei o are Consiliul de Administraţie, Comisiunea de Cenzori şi Adunarea Generală a membrilor Băncii. Indatoririle Consiliului de Ad-ţie şi răspunderea pentru pagubele provenite din vina membrilor Consiliului, sunt acelea prevăzute pentru Consiliul de Ad-ţie al Băncii.

Art. 13. — Adunarea Generală a Băncii are la ordinea de zi şi chestiunile Cassei de ajutor reciproc, raportate de Consiliul de Ad-ţie şi Comisia de Cenzori.

Votat în Adunarea Generală din . . . . . 1937.

Consiliul de Administraţie

CARTI REVISTE

V. Harea: Datoriile învăţătorului. Editura: Scrisul Românesc, Craiova. *Poate că tîrziu vorbim de această carte. Faptul nu scade cîtuşi de puţin din valoarea ei. O carte bună, care citind-o, îţi aduce un real folos.* **„Datoriile învăţătorului"**, *a d-lui prof. V. Harea, închide în paginile sale obligaţiile pe care, noi corpul didactic, le avem dar nu prea le cunoaştem. Viaţa socială, pe zi ce trece, evoluiază, se complică, reclamând membri bine pregătiţi, ca să-i poată face faţă. De aici, necesitatea imperioasă a unei culturi sociologice. Ori, d-l prof. V. Harea, ne-a prezentat tocmai un documentat studiu sociologic şi etic. Aşa găsim, tratate cu o deosebită competinţă, problemele despre:* **societate, condiţiile acesteia, activităţile vieţii sociale, raporturile dintre individ şi societate;** *apoi despre* **grupările sociale organizate,** *cum este:* **familia, satul, oraşul, statul, naţiunea; patologiile societăţii** *şi* **rolul social al învăţătorului** *(mijloacele de fortificare culturală prin activitatea extra-şcolară).* **Monografiei sociologice** *(cunoaşterea directă şi integrală a realităţilor sociale) i s'a dat importanţa cuvenită.*

Cartea face parte din **cursul complect de filosofie şi pedagogie,** *a d-lor profesori asociaţi: Petre Andrei, Mihai D. Ralea, S. Bârsănescu, V. Harea şi I. Popescu-Teiuşan. Acest ciclu constitue, pe drept cuvânt, un eveniment în viaţa culturală. E o* **enciclopedie pedagogică** *creiată de profesori cal ficaţi. N'ar trebui să lipsească din biblioteca nici unui dascăl.*

Boris Vasilache

———

Ion Petrovici: Viaţa şi opera lui Kant. *Editura Casei Şcoalelor. Preţul 70 lei.* Scrisese cândva Octav Şuluţiu că operele pe care, la un moment dat, un popor simte nevoia să le achiziţioneze, traducându-le, indică treapta pe care acel popor a ajuns-o în domeniul culturii. Cum noi, poporul vitregit de

soartă, avem tradusă în cea mai mare parte, opera genialului filozof german, Kant, datorită sârguinţelor d-lor: Tr. Brăileanu, Antoniade, Amzăr, etc.—nu rămâne decât să ne mâgulim. Mai mult, necesitatea de a grupa sintetic sub formă de monografie trăsăturile esenţiale ale filozofiei kantiene, întăreşte cu prisosinţă aserţiunea făcută de criticul ardelean, aceasta fiind o dovadă că învăţăturile filosofului dela Königsberg au început să pătrundă fructuos în mentalitatea noastră.

Noua lucrare a d-lui Ion Petrovici ilustrează din plin aceste consideraţiuni.

„Viaţa şi opera lui Kant" este rodul a 12 lecţii universitare ţinute de autor în cadrul cursului de Istorie a filozofiei moderne. In „Introducere" autorul caută să documenteze corespondenţa interioară între filozofia kantiană şi factorul etnic al poporului german pentru a încheia cu aportul considerabil în inovări şi puneri în punct în domenlul spiritualităţii, pe care opera ilustrului filozof le-a scos în evidenţă. „Viaţa şi evoluţia spirituală a lui Kant" este intru atât cercetată întrucât să faciliteze înţelegerea armăturii filozofiei sale. „Viaţa lui Immanuel Kant prezintă la exterior un aspect liniştit, rectiliniu". S'a născut la 22 Aprilie 1724 la Königsberg. Era al patrulea copil din 11. Tatăl său era şelar. Datorită insistenţelor confesorului mamei sale, Schultz, intră la *Collegium Fridericianum* din Konigsberg. La vârsta de 16 ani se înscrie la Universitatea din oraşul său natal. Ajunge „privatdocent" şi în fine, la 1770, profesor titular. Kant avea fobia deplasărilor. A stat tot timpul ca profesor în Königsberg. Moare la 1804, în etate de 80 de ani.

Evoluţia sa spirituală trece prin trei faze ce respunzătoare influenţelor gândirii înaintaşilor sau contimporanilor săi: 1. *faza raţionalistă* (Wolff, Leibniz, Descartes, Spinoza); 2. *faza empiristă* (Locke, Hume, Rousseau) şi 3. *faza sintetico-criticistă*, prilejuită de opera „Les nouveaux Essais" a lui Leibniz.

Opera de căpetenie a lui Kant se poate divide în trei părţi: lucrări privitoare la *adevăr* (Critica raţiunii pure, Prolegomene), *bine* (Critica raţiunii practice) şi *frumos* (Kritik der Urteilkraft).

I. Critica raţiunii pure.

a) *Estetica transcendentală* se ocupă cu modul de funcţionare al *sensibilităţii*. „Este cel mai ingenios şi mai durabil capitol din toate câte a scris Kant".

Dela „lucrurile în sine", dela realitatea sensibilă ne vine o diversitate haotică de impresii; acesta e *materialul*, conţinutul cunoaşterii. Dar acestui material, pentru a fi inteligibil, îi trebueşte o formă ordonatoare, care rezidă în intelectul nostru; aceasta o dă *forma*, conceptul cunoaşterii. Materialul e totdeauna actual şi variabil; forma e *aprioric*ă, adică independentă de experienţă, însă necesară, universală. Formele intuiţiei sensibile sunt *spaţiul* şi *timpul*. Orice material sensibil pentru a deveni cunoştinţă trebue să îmbrace haina formei: spaţiu şi timp. „Cugetări fără conţinut sunt goale, intuiţii fără concepte sunt oarbe". (Critica Raţiunii pure, pag. 88).

b) *Analitica transcendentală*, conduce mai de arte firul speculaţiunilor din Estetica transcendentală, analizând funcţiunile *inteligenţii* pe baza logicei formale. Formele intuitive, spaţiul şi timpul, nu satisfac tendinţa de sintetizare a cunoştinţelor; ele au defectul că sunt „extensive". Unificarea se realizează cu ajutorul altor forme, superioare cu o treaptă celor dintâiu, numite *categorii*.

Astfel, Kant stabileşte 12 categorii potrivit celor patru grupe de judecăţi

formale: *de cantitate, calitate, relaţie* şi *modalitate*. Enumărăm câte una din fiecare: *Unitate, Realitate, Substanţă, Posibilitate.*

La baza formelor apriorice şi categoriilor stă „conştiinţa în genere", „apercepţia transcendentală", care dă un caracter de generalitate şi obiectivitate cunoştinţelor.

c) *Dialectica transcendentală* are ca obiect de speculaţiune *raţiunea*. Funcţiunea sintetică a gândirii, în tendinţa ei de unificare în absolut, nu se mulţumeşte numai cu formele apriorice ale sensibilităţii şi ale inteligenţii; necesitatea de a alcătui o „unitate colectivă a întregei experienţe posibile", implică alte forme cu o treaptă mai superioară decât aceea atinsă de categorii: *ideile*. Rolul ideilor este regulator, unificator şi deschizător de perspective în transcendent, care, după Kant, nu poate fi apropriat cu funcţiunile obişnuite ale gândirii.

Trei sunt ideile pe care Kant le supune dialecticei acerbe sub formă de *antinomii: ideia de substanţă spirituală, ideia de cosmos unitar* şi *ideia de Dumnezeu*. Nu le dă însă valoare absolută, precis şi necondiţionat.

II. **Critica raţiunii practice.**

Raţiunea practică este resortul *legilor morale*, după cum raţiunea pură este al adevărului. Legea morală e forma apriorică a raţiunii practice, după care trebue să ne conformăm experienţa. Intre forma şi conţinutul cunoaşterii se dă o luptă înverşunată, din care iese când una când altul învins.

Morala kantiană este *formalistă* -adică prescrie numai reguli generale, – *universală, necesar-obligatorie,* dar *autonomă*.

„Lucrează astfel ca maxima voinţei tale să poată oricând sluji în acelaş timp şi de principiu al unei legiuiri universale" (Critica raţiunii practice, pag. 30).

Deaceea, în educaţie nu se va începe atât dela exemple, cât dela însăşi legea morală.

Condiţiile vieţii morale sunt: *libertatea, nemurirea sufletului şi existenţa lui Dumnezeu*. Iată deci cum, deducând din legea morală, Kant a dovedit existenţa divin tăţii, bineînţeles ca „o simplă ipoteză necesară".

Religia, după Kant, are aceiaşi structură cu morala, normele morale fiind socotite drept comandamente divine,— „numai că religia acordă o mai mare eficacitate noţiunii de Dumnezeu". Ea implică o conformitate intimă, efectivă cu legile morale. *Dreptul*, în schimb, o conformitate mai mult exterioară, iar opera lui e a „legalităţii". Regulele juridice sunt tot norme morale cari postulează existenţa unui *stat* organizat. Dreptul înlocueşte deasemenea calea armelor pentru rezolvirea conflictelor statale. Pentru asigurarea păcii preconizează o „federaţie universală a naţiunilor".

III. **Filozofia frumosului.** („Analitica frumosului", „Kritik der Urteilskraft").

„Critica puterii de judecată", explorând domeniul *sentimentului*, aruncă punte de trecere peste celelalte două critici precedente. *Frumosul* rezultă din mlădioasa armonizare a formelor intelectului cu liberul joc al imaginaţiei, din care provine o desfătare a sentimentului. Fenomenul estetic este *dezinteresat, universal* – întrucât se bazează numai pe perceperea formei lucrurilor—şi însfârşit este o *„finalitate fără scop"*.

Judecata estetică, deşi universal valabilă, e un fenomen exclusiv *omenesc*, neputându-se demonstra, ci numai comunica

Trecerea dela frumos la morală se face prin *sentimentul sublimului*, iar

dela frumos la cunoaştere prin ideia de *finalitate obiectivă*.

Mi-am îngăduit să notez succint liniile filozofiei kantiene, desprinzându-le din monografia d-lui I. Petrovici. Dar sunt atâtea probleme auxiliare care fac obiectul unei riguroase analize, atâtea piedici pe care autorul caută să le înlăture prin documentată argumentaţie, atâtea personale contribuţii,—încât cele 265 pag., sprinten scrise, te conduc—minunată călăuză—prin labirintul încâlcit al filozofiei gânditorului dela Konigsberg.

„Viaţa şi opera lui Kant" e o carte de mare valoare pentru ştiinţa şi cultura românească.

Ion Bădărău

———

Radu Petre.—*Două aspecte noui al şcoalei active: Corespondenţa interşcolară şi poşta clasei.* Sub titlul de mai sus, Dl. Radu Petre, cunoscutul pedagog şi profesor din Bucureşti, a scris o nouă carte, dând la iveală două aspecte noi şi interesante ale şcoalei active. Unul din aceste aspecte este corespondenţa interşcolară; o inovaţie atractivă şi plăcută atât pentru şcolari, cât şi pentru învăţători. Corespondenţa interşcolară constă într'un schimb de scrisori între şcolarii din cuprinsul aceleiaşi ţări, sau între şcolarii din ţări diferite. Corespondenţa şcolară, a luat un avânt puternic după războiu, intensificându-se în toate ţările.

In această privinţă Liga societăţii „Crucea roşie" a tinerimii, a jucat un rol foarte important. Şcolile din ţara noastră au luat parte la corespondenţa şcolară internaţională, stabilindu-se un schimb de scrisori şi albume între copiii români şi copiii americani. In anul 1935 s'a înfiinţat un birou român de corespondenţă şcolară internaţională, sub auspiciile Ministerului Educaţiei Naţionale, dându-se şi o coloratură oficială acestei chestiuni.

Autorul menţionează lucrări spune că prin sistemul de corespondenţă şcolară internaţională se urmăreşte o apropiere între copii, întărindu-se amiciţia între popoare. Prin schimbul de scrisori se desvoltă *sentimentele de umanitate*, iar prin albumuri fotografii şi diferite obiecte, copiii capătă *cunoştinţe despre viaţa, obiceiurile şi vegetaţia altor ţări şi popoare.*

— Tratând despre corespondenţa interşcolară din ţara noastră, Dl. Radu Petre citează mai multe aprecieri frumoase asupra acestui sistem din partea unor reviste şi ziare. Astfel revista „Recreaţia" scrie: *„Prin corespondenţa şcolară făcută între elevii aceleiaşi ţări, se stabileşte o mai strânsă legătură sufletească între viitorii cetăţeni ai ţării noastre, li se îmbogăţesc cunoştinţele geografice şi se făureşte în sufletul lor acea dragoste de ţară, neam şi rege".*

In prima parte a acestei cărţi, autorul motivează importanţa corespondenţei interşcolară din punct de vedere *educativ şi instructiv.* In altă parte autorul redă din proprie experienţă, numeroasă corespondenţă schimbată de elevii şcoalei de aplicaţie cu alte şcoli. In unele scrisori copiii descriu satul lor, în altele pun întrebări diferite spre exemplu: *„Vrem să ştim cum învăţaţi, ce cântece ştiţi şi ce jocuri faceţi voi la şcoală? Mai vrem să ştim cine vă învaţă pe voi şi dacă aveţi bibliotecă şi ce cărţi cetiţi? Aţi făcut om de zăpadă? Voi aveţi flori la fereastră? Ce lucraţi voi? Voi coaseţi guleraşe de uniformă, că domnul nostru nu coase şi nu ştie"?*

In cap. IV a lucrării *„Temeiurile care stau la baza corespondenţei interşcolare"*, autorul analizează fundamentele psihologice, intelectual, social, pedagogic şi naţional, care îndreptăţesc introducerea în

şcoale ai acestor noi aspecte ale şcoalei active. Iată ce spune Dl. Radu Petre pentru fundamentarea psihologică: „Prin faptul că prin ea elevii întreţin relaţii directe şi concrete cu diferite şcoli, li se lărgeşte orizontul intelectual şi lumea necunoscută devine apropiată şi cu înţeles pentru minţile lor.

Explozii de bucurie se revarsă în clasă când sunt înştiinţaţi că vor scrie şi la alţi camarazi de la alte şcoli. Elevii vor să fie cunoscuţi pentru amorul propriu şi cer să facă corespondenţă. Emoţiile ce le deşteaptă o scrisoare primită prin poştă sau una pe care elevii o pun la cutia de poştă, exercită puterea de afirmarea personalităţii lor, deoarece sunt puşi în situaţii reale de viaţă". „Din punct de vedere intelectual profitul acestui aspect nou al şcoalei active rezultă din toate cunoştinţele pe care le aduc scrisorile însoţite de ilustraţii sau descrieri de fapte văzute şi trăite. In această corespondenţă nu este vorba de scrisori banale şi fictive, ci de adevărate scrisori, care sosesc pe drumul sigur al poştei".

„Corespondenţa interşcolară este un auxiliar preţios pentru învăţarea geografiei şi a istoriei şi un minunat prilej de schimb de noutăţi şi cunoştinţe din toate colţurile ţării. Elevii se îngrijesc apoi de ortografie, punctuaţie, gramatică, stil şi prin aceastâ grijă fac mult mai mult progres de cât prin memorarea regulelor gramaticale". Comparând corespondenţa individuală cu cea colectivă, autorul pune mai mare preţ pe corespondenţa interşcolară colectivă, deoarece „sufletul şi experienţa colectivă înalţă copilul şi mica lui societate".

Corespondenţa se poate expedia în lipsă de fonduri şi oficial, aplicând sigiliile şcoalei, în acest sens este bine a avea un caet pentru intrarea şi eşirea hârtiilor, precum şi un dosar de corespondenţă în care să se păstreze scrisorile sosite, precum şi copiile celor trimise. In sala noastră, spune Dl. Radu Petre, veţi mai întâlni şi o hartă a României, lucrată de elevi, în care se înseamnă în mod deosebit toate localităţile în care se găsesc şcolile cu care s'a făcut corespondenţă, precum şi traseul drumului pe care-l fac scrisorile. Este şi acesta un fericit prilej de a se cunoaşte multe din colţurile ţării, unde există frăţietate între şcolarii de aceiaşi vârstă".

Aceste scrisori făcându-se în orele de compuneri orarul nu poate suferi nici o modificare, în schimb se dăruieşte copiilor posibilitatea de a învăţa să scrie mai bine şi mai frumos, în locul acelui sistem învechit de compunere, despre care Dl. Profesor N. Dragomir spune: că, mai întotdeauna şcolarii noştri, tratează situaţii false, când li se spune de pildă: „închipuiţi-vă că sunteţi la oraş şi cereţi părinţilor să vă trimită bani de drum, sau să presupunem că sunteţi la gazdă şi aţi primit un pachet de acasă; să scriem o scrisoare de cerere, de mulţumire, etc.". Cu sistemul de până acum s'a ajuns la rezultate aproape dezastruoase, deoarece ***la ţară rare ori vei găsi un copil sau adult care să scrie corect. Absolvenţii de şcoală primară nu ştiu cum să scrie o scrisoare, sau o adresă pe plic. In general scopul material al şcoalei primare este de a învăţa pe copii să scrie şi s citească corect, dacă însă sistemul de până acum n'a dat rezultate tocmai fericite, este bine de încercat şi altfel. In această privinţă cartea D-lui Radu Petre ne indică un drum plin de sugestii măgulitoare.***

* * *

Al doilea aspect al şcoalei active, este ***„poşta clasei"*** care constă în confecţionarea unei cutii poştale, fixarea ei pe peretele clasei şi deprinderea şcolarilor

de a-şi scri toate simţimintele spre a fi cunoscute în chipul acesta şi de învăţători.

După acest sistem elevii îşi aleg un factor poştal pentru citirea veştilor săptămânale din ziar şi a scrisorilor primite de la elevi. Dl. Radu Petre spune că, „cutia de scrisori" a fost înţeleasă cu scopul nu de a pune lucrări, ci scrisori, care să cuprindă dorinţe, nelămuriri, cereri sau mărturisiri sincere. Următoarea scrisoare este eât se poate de concludentă în motivarea poştei clasei:

Domnule profesor,

„Vă rog să nu vă supăraţi că îndrăznesc să vă comunic că m'am simţit nedreptăţit din cauză că lucrarea mea: Păţania celor două vulpi, nu a fost pusă în perete, întrucât eu mi-am dat toată silinţa să o fac bine".

Prin „poşta clasei" se urmăreşte deprinderea copiilor de a scri corect. Inainte însă de a se începe această corespondenţă, este necesar să se facă mai multe lucrări pregătitoare. Lucrări care să-l iniţieze pe şcolar în cunoaşterea regulelor scrisorilor şi a mărcilor. Mijloace pentru realizarea acestei laturi a şcoalei active, se pot găsi acolo unde este bunăvoinţă şi interes din partea educatorilor.

Educatorul nu poate fi numai un tipicar searbăd, el primeşte sugestiile bune, le prelucrează, le experimentează şi le adaptează la şcoala sa dându-i mai multă viaţă şi mai multă înviorare. Cartea pedagogului Radu Petre conţine o comoară de sugestii şi exemple de aplicarca şcoalei active în mod practic şi real, iar nu teorie goală cum încearcă atâţia.

Spiru Vutcaru.

———

Şt. Bârsănescu. Unitatea pedagogiei contemporane ca ştiinţă.

Iaşi 1936 lei 160.

Intr'un volum de 400 pagini Dl. prof. Dr. Şt. Bârsănescu studiază unitatea pedagogiei, începând dela 1900 până la 1936.

Volumul este foarte necesar pentru toţi cei ce se ocupă cu educaţia, pentru motivul că astăzi mai ales, pedagogia, pare a nu se prezenta ca o ştiinţă unitară ci ca o grupă întreagă de sisteme şi concepţii disparate: pedagogie experimentală, psihologică, socială, etică, rurală etc. „făcând pe mulţi să creadă că pedagogia e o chestie de concepţie, sau de modul de a vedea problemele educaţiei". Părerea e greşită, căci ştiinţa pedagogiei a fost unitară întotdeauna, evoluându-şi şi amplificându-şi în decursul timpului obiectul

Partea I. *Unitatea pedagogiei ca ştiinţă la inceputul sec. XX.* In jurul anului 1900 pedagogia clasică, era încă atotstăpânitoare în clasă, având ca reprezentanţi mai însemnaţi pe: *W. Rein, G. Compayré O. Wilmann, P. Bart, F. Buisson, C. Dumitrescu-Iaşi şi I. Găvănescul,* toţi aceştia nu erau decât mai apropiaţi sau mai evoluaţi aderenţi a pedagogiei lui *Herbart.*

In acelaş timp operele pedagogice nu au o preocupare ştiinţifică ci ma mult o preocupare literară şi atunci ca reacţiune apar lucrări pedagogice cu caracter nou: *Experimentalle Pädagogik de W. Lay, Vorlesungen zur Einführung in die experimentalle Pädagogik* de E. Memnan, etc.,

Partea II. *Unitatea ped. ca ştiinţă în ultimele două decenii ale sec. XX*

Pedagogia de după 1900 e denumită pedagogia nouă sau ştiinţifică în opoziţie cu pedagogia veche denumită filosofică. Fondatorii noi pedagogi sunt: *W. A. Lay, E. Memnann, A. Buiet* şi alţii cari îşi propun să studieze obiectul ped gogiei, folosind metode empirice experimentale, fiecare însă în mod deosebit. Pedagogia generală nu şi-a pier-

dut unitatea sa ştiinţifică, din cauza ped. experimentale, căci după cum afirmă W. A. Lay. ea este o continuare, o complectare şi o adâncire a celei vechi. El găseşte numai că ar exista o deosebire de metodă de lucru, căci ped. cea nouă are preocuparea de a da o întemeiere ştiinţifică adevărurilor sale. In raport cu preocupările pedagogiei noi, ea ar avea trei ramuri.

Pedologia—Teoria educaţiei—Psihologia pedagogică.

Pedagogia experimentală, a găsit aderenţi şi continuatori în fiecare ţară. Vom aminti numai câţiva: *Dr. Ed. Claporède, K. Gross, Van Biervliet, C. Ferrari, C. Netschayew, G. Bogdan, Duică, V. Ghidionescu.*

Partea III. *Unitatea ped. ca ştiinţă în ultimele două decenii.*

Ideia ştiinţifizării educaţiei pe care pedagogia experimentală îşi propune ca s'o realizeze, capătă acum şi mai mulţi aderenţi. Pedagogia generală are patru noi discipline: *Psihologia copilului, Biologia pedagogică, Sociologia pedagogică* şi *Antropologia pedagogică.*

Studii noi pentru fiecare disciplină, apar datorită celor mai iluştri pedagogi: *K. Bühler, W. Stern, Ed. Spranger, Ch. Bühler, P. Natorp, E. Durkheim, H. Nohal,* şi *L. Pallat,* Dr. *M. Montessori, A. Ferière,* Dr. *Decroly, Th. Simon* etc.. Aceştia sunt şi cei mai de seamă reprezentanţi ai pedagogiei contemporane din diferite ţări.

Publicaţiunile pedagogice cele mai vaste, unele ajungând până la 27 volume, s'au publicat în Germania. In România, pe lângă traducerea lucrărilor celor mai însemnate din limbi străine, au apărut şi lucrări originale destul de interesante, toate lucrate sub conducerea iluştrilor profesori dela Universitatea din Cluj, *V. Ghidionescu* şi *Ştefănescu-Goangă.* Autorii contemporani nu se mai ocupă cu ştiinţa pedagogiei în genere, ci se specializează numai într'o singură disciplină şi aceasta nu face de cât să ajute ştiinţei pedagogiei, căci *„specializarea garantează exactitatea faptului şi descoperă date noi, pe când colaborarea asigură solidaritatea de concepţie în tratarea întregului material a unui domeniu".*

Concluzie. Autorul rezumă evoluţia pedagogiei contemporane precum şi unitatea ei, ajungând până la pedagogia actuală, care se afirmă ca o *ştiinţă a fenomenului educativ,* pe care-l consideră dintr'un punct propriu de vedere: *ca act de formarea individului, sau de realizare de valori în individ.*

La sfârşit face un scurt rezumat în l. franceză.

Din aceste câteva rânduri, se poate vedea importanţa acestei cărţi pentru învăţători. In şc. normală cu 6—7 clase, profesorul de pedagogie nu avea timp să trateze şi despre pedagogia contemporană.

Tot ce s'a scris în acest vreme, când pedagogia a luat un avânt nebănuit, e tratat în studiul d-lui Bârsănescu, concis, sistematic şi atrăgător.

Alexandra Onica Tcaci

———

Vorbirea şi scrierea românească studiu introductiv în filozofia limbii, — Gramatică — ortografie — punctuaţie de **G. D. Scraba** — Bucureşti — Ed. Socec et. Comp. 1926, preţul 40 lei.

Limba română — subl raportul vorbirei *şi* scrierei *corect românesţi, la noi, în Basarabia şi chiar la cei din* Ţară, *lasă uneori de dorit. Şi, nu găsim de vină pe cei ce scriu, de pildă, aşa cum nu vorbesc, ci găsim de vină pe cei ce caută să facă din* Gramatică *un isvor al* limbii, *uitând că limba unui popor, după cum spunea* Alecu Russo, *este un feno-*

men natural ce se naşte odată cu poporul care-o vorbeşte. Ea nu se croeşte după Gramatică, *adică după legi impuse din afară. Gramatica îşi are isvorul în vorbirea şi graiul poporului. Deci, Gramatica nu trebue s fie altceva decât, disciplină ştiinţifică ce ne învaţă să scrim corect aşa cum vorbim şi să vorbim aşa cum simţim şi gândim. A studia limba din punct de vedere* psihologic, logic *şi* sociologic, *aşa cum face D-l* G. D. Scraba, *ni se pare, din consideraţiunile de mai sus, cel mai nimerit lucru şi găsim că „filozofia limbii", poate să ne înveţe mai uşor, a vorbi şi scrie* româneşte, *decât Gramatica* rece *şi* încurcată *de unde* simţirea, frumuseţea *şi* utilitatea *cuvântului şi-a vorbirei a fost alungată ori uitată, iar* Gramatica *a rămas cel mai urât obiect depe lume, chiar pentru neaoşii români.*

Dreptatea e de partea D-lui Scraba. E mult mai practic a studia limba din punct de vedere „analitic" şi „sintetic".

Fără prea multă etimologie, morfologie, sintaxă, ortografie *şi aşa mai departe. Căci, după cum spune autorul acestei cărţi, „cine scrie corect aşa cum vorbeşte şi gramatical — scrie şi ortografic".*

Şi din aceste motive, credem necesar ca să se facă o revizuire a manualelor de gramatică de curs primar şi ar fi bine ca pe viitor lecţiunile de gramatică şi compunere să fie înglobate împreună cu cele de cetire în acelaş manual. *Metoda în studiul limbei fiind* deductivă, *lecţiile de gramatică şi compunere să se predea după bucăţile de cetire din* cartea de cetire.

După cum spune autorul în prefaţa acestei interesante lucrări: „vorbirea şi scrierea nu aparţin numai individualităţii omeneşti. Vorbirea are şi o altă menire: pe acea a închegării de raporturi sociale *(convieţuirea şi intervenirea în societate) şi de* relaţii sociale *(purtarea reciprocă şi înţelegerea), fie ele de natura utilitară ori spirituală; determinând viaţa pu lică şi în urmă pe cea* politică, *în înţelesul larg al acestui cuvânt".*

„Adăugând că scrierea pe lângă menirea ei de a concretiza gândirea individuală are şi pe aceea de a păstra în societate şi prin societate ceea ce aceasta găseşte că tre ue reţinut din produsul gândirei individuale, ajungem la concluzia că vorbirea se înfăţişează ca o funcţie unitară su t patru feţe: naturală, materială, spirituală şi socială", *(pag. 11). De aici motto lucrării: „Filozofia limbii este pavăza naţionalităţii". Cart a D-lui Scraba cuprinde trei părţi:*

— Introducere: *Limba şi manifest - rile ei. Filozofia şi ştiinţile limbii.*

— Gramatica analitică *şi*

— Gramatica sintetică, *iar la sfârşitul lucrării este un „memento ortografic" — alfa etic, ce poate fi utilizat cu folos pentru a scrie corect unele cuvinte. Deşi, cartea a apărut pentru prima dată în* 1926, *noi, ne facem o datorie de a o releva şi prezinta publicului doritor de a cunoaşte bine* Limba Română, *convinşi fiind că, un popor vorbind aceeaş limbă dela un capăt la altul al* Patriei, *formează un tot* indestructibil *peste care valurile* cotropitoare *nu vor putea trece şi'n frumuseţea şi cultul limbei, stă însăşi* unitatea sufletească *şi* dăinuirea Neamului.

Virtuţile limbii româneşti „şirag de piatră rară pe moşie revărsată",—sunt esenţa virtuţilor noastre spirituale.

Ea e puterea organică ce trăeşte prin noi şi noi trăim printr'însa. *De aceea studiul gramatical al* limbii vii *este pentru ori şi ce român* o obligaţie de demnitate personală, *iar cartea D-lui Scraba asupra „filozofiei limbii", este*

cu atât mai importantă şi deschide un drum larg şi frumos, spre un vast domeniu de nobilă activitate.

N. Olaru

Indrumător al muncii culturale la sate.—*1936, Ed. Fundaţia Culturală Regală „Principele Carol" — Bucureşti str. Latină, 8. Preţ redus 50 lei.*

In munca pe terenul *Culturei* la sate, această carte, cu adevărat *indreptar*, cuprinde în amănunt toate lămuririle şi îndrumările necesare pentru cei ce se dedau cu tot sufletul activităţii culturale la sate. Metodă, sistem, unitate de acţiune, *rodnicie* şi maximum de folos se poate asigura numai printr'o muncă îndeplinită după acest *„Indrumător"*. Cartea se ocupă de toate problemele vieţii săteşti: *Cămin; echipe studenţeşti; metode de cercetare a vieţii săteşti; cultura sănătăţii; cultura muncii; cultura minţii; Cartea; Biblioteca satului; Cultura muzicală la sate; Muzeu* şi *Cultura sufletului;* - 464 pagini închinate ridicării vieţii săteanului nostru spre o treaptă de viaţă mai demnă şi mai conştientă. Şi după cum spune însuşi M. S. Regele: „Căminul Cultural trebue să fie centrul de strălucire a vieţii locale ' şi celula organică a cunoaşterei vieţii noastre rurale"—fiecare din noi este obligat a se ocupa măcar cu una din sarcinile căminului cultural şi de aceea cartea de faţă, nu trebue să lipsească de pe masa nici unui învăţător.

N. O.

Revista revistelor

„Gândirea". *No. 1 Ianuarie 1937 apare ca întotdeauna în condiţiuni redacţionale şi tehnice ireproşabile. D. prof.* Nichifor Crainic, *directorul revistei semnează un articol foarte documentat de doctrină filozofică-teologică:* „Ortodoxie" *iar d-l* D. Stănoiu: „Cele două împărăţii". *Publică poezii:* Ion Pilat, G. Tuluş, V. Voiculescu, Şt. Baciu *etc. Cronică, însemnări polemici etc.*

* * *

„Cuget Moldovenesc". O mână de intelectuali inimoşi, în frunte cu d-l *Marc Văluţă* şi *Petru Stati*, editează la Bălţi o revistă de literatură şi cultură generală, în condiţiuni redacţionale şi tehnice ce ar face cinste şi capitalei Basarabiei.

In No. 11-12 semnează articole: P. Stati *„Pentru reabilitarea cugetării" „D. Munteanu" „Intr'o ţară antirevizionistă".* Literatura: d-ra Tatiana Găluşca. *„Sub clar de lună".* Poezii: *Maria Delacozia, N. V. Ciobanu Delafântânele* etc.

La cronică găsim următoarea recenzie asupra „volumului de poezii „In fuga anilor" a d-lui Nic Spătaru, colaboratorul revistei noastre:

„Versurile d-lui N. Gh. Spătaru, deşi inegale, au multă culoare, multă simţire şi norocoase inovaţii formale. Se simte clocotul unei conştiinţe care caută să se descifreze pe sine, din vâltoarea unei lumi încă haotice, dar pînăl de pitoresc şi vioiciune. Literaturii noastre îi trebue un altoi basarabean, ceva din seriozitatea de aici, când priveşti viaţa, ceva din flacăra mistică a marilor năzuinţi.

Cartea de versuri a d-lui N. Gh. Spătaru este și în acest senz, o bună exemplificare".

* * *

„Sociologia românească" Nr. 12 Decembrie 1936. Apare cu un bogat material documentar privind cercetările monografice dela Drăguși și Șanț, prezentat de d-nii *Traian Herseni, C. Brailani, H. Stahl, C, D. Gib etc.* Recenzii, Cronici, însemnări.

* * *

„Lumina" Sept.—Decembrie 1936. Organul Asociației din jud. Râmnicul Sărat. Apare în bune condițiuni, deși cam târziu, cu următorul sumar: *P. Stănescu-Galbenu* „Comisia pedagogică". *Stelian Cucu* „Cooperația". *I. Delamunte* „Individualizarea învățământului" etc. Informații din viața profesională

* * *

„Revista Asociației Învățătorilor Mehedințeni". Cu numărul pe Decembrie își încheie al noulea an de apariție regulată. Apare ca întotdeauna cu material bine selecționat și temeinic redactat.

* * *

S'au mai primit la redacție următoarele reviste și ziare:

„Catedra" Galați; *„Învățătorimea Vasluiană"* Vaslui; *„Revista cursurilor și conferințelor"* București; *„Frâncurile"* Dorohoiu; *„Ogorul școalei"* Turda; *„Agricultura Nouă"* Cluj; *„Revista științifică V. Adamachi"* Iași; *„Școala Noastră"* Slatina; *„Universul"* București; *„Școala Bănățeană"* Timișoara; *„Gazeta școalei"* Craiova; *„Tribuna tinerimii"* Chișinău; *„Gorjanul"* Tg. Jiu; *„F. N. R."* București; *„Gazeta Transilvaniei"* Brașov; *„Credința Noastră"* Bălți; *„Albina"* București; *„Cuvânt Moldovenesc"* Chișinău, etc.

* * *

Păreri despre revista noastră. No. 10 pe Decembrie 1936 revista *„Învățătorimea Vasluiană"* apreciază astfel revista noastră:

„Școala Basarabeană", organ al Asociației Învățătorilor din jud. Lăpușna. Execuția tehnică și materialul întrec toate așteptările. Sumarul bogat cu articole interesante și bine documentate, cu un buletin profesional de un real folos cetitorilor și cu recenzii asupra celor mai noui lucrări, situiază revista printre primele din țară. Ii urăm viață lungă în aceiași formă",

„Revista cursurilor și conferințelor" *No. 10 al valoroasei reviste „Școala basarabeană" are un select și variat material, prezentat în condițiuni tehnice admirabile, făcând cinste autorilor și comitetului de conducere, aducând în acelaș timp, un mare folos cetitorilor".*

Cronicar

Al. Mateevici. Au apărut în a doua ediţie, poeziile poetului basarabean Al. Mateevici. Sunt adunate în acest volum acele versuri de cald românism, acele imnuri religioase, şi acele cânturi morale care au un pronunţat efect educativ în cultură. Reţinem aceste două strofe, din poezia *„Limba noastră"*.

„Limba noastră îi aleasă
Să ridice slavă 'n ceruri.

Să ne spue 'n hram şi-acasă
Veşnicele adevăruri.

Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor cazanii,

Care-o plâng şi care-o cântă
Pela vatra lor ţăranii"...

In vremurile acestea „Poezii" de Al. Mateevici în Ed. „Cartea Românească", — apar ca o răcoreală într'o zi toridă şi prăfoasă.

* * *

M. Nestor. *„Diagnosticarea inteligenţii copiilor între 9 şi 14 'ani" este titlul unei interesante lucrări datorite D-lui prof. I. M. Nestor, publicată sub auspiciile Societăţii Române de Cercetări Psihologice şi cuprinzând, în cele aproape 90 de pagini, o amplă descriere a metodei, cu etaloane, formule practice pentru aflarea coeficientului de inteligenţă. Un adevărat ghid practic şi riguros ştiinţific la îndemâna corpului didactic şi educatorilor.*

* * *

E. Dvoicenco. Un studiu întovărăşit de texte de mare interes documentar ne dă d-na E. Dvoicenco în volumul *„Inceputurile literare ale lui B. P. Haşdeu"*. Autoarea care e o prețuită cercetătoare a istoriei literare a descoperit o serie de manuscrise în ruseşte, ale lui Haşdeu, care aruncă o lumină nouă asupra personalităţii uriaşului scriitor şi gânditor român. Sunt opere lirice, o schiţă de roman istoric, câteva fragmente dramatice, bogate pagini autobiografice, precum şi un substanţial „Jurnal intim" (notele scriitorului între anii 1852—1856) alcătuind la un loc o contribuţie extrem de preţioasă pentru înţelegerea complexului spirit al lui Haşdeu. „Jurnalul" mai ales este de o rară importanţă documentară şi va face senzaţie printre cercetători.

E o carte, aceasta, de netăgăduită valoare şi care va găsi desigur ecouri dintre cele mai largi în straturile cititoare dela noi.

* * *

„Revizori şi Inspectori", *roman, de* **B. Jordan şi V. Munteanu.**

După **„Normaliştii" ed. II** *şi* **„Învăţătorii"**, *opere care au însemnat două succese reale şi au consolidat un nume, cunoscut mai dinainte dintr'un roman premiat, editura „Cugetarea" prezintă un nou roman al d-lui B. Jordan, care de data aceasta şi-a luat un preţios colaborator în V. Munteanu, distins dascăl:* **Revizori şi Inspectori.**

Noul roman prezintă, într'o admirabilă frescă, tipuri reale din cariera didactică, întâmplări omeneşti şi obiceiuri de un humor sănătos. Cartea este în acelaş timp o satiră muşcătoare la adresa unor oameni pe care întâmplarea îi mirueşte peste noapte cu titlul de revizori şi inspectori, fără să se fi gândit la asta şi care devin de un comic irezistibil când vor să-şi ia rolul în serios. Sunt descrişi, cu un humor sănătos, acei oameni care vin în fruntea treburilor prin influenţe politice şi alte căi lăturalnice numai ca să-şi satisfacă o ambiţie personală şi trecătoare.

Revizori şi Inspectori" *este o admirabilă fişă didactică, demnă să fie cunoscută de oricine.*

CRONICA

Polemici și însemnări

Arhim. Scriban despre învățători. *Numeroase sunt greutățile cu cari an de luptat învățătorii, acolo, în colțișoarele depărtate dela țară unde, dacă întunericul încă hălăduește în voe, nu se datorește lor, cum socotesc unii cărturari, ci vitregiei vremurilor, prin cari a trecut neamul nostru, în decursul veacurilor. Dar iată că azi când, forțele noastre trebuesc concentrate pentru înlăturarea acestui întuneric, cu destulă durere, trebue să ni le epuizăm, pentru a răspunde insultelor acelora cari tocmai ar trebui să ne ajute, în greaua sarcină ce ducem. Căci aceasta face vrednicul nostru Președinte D. Toni când, în „Curentul din 9 Ianuarie a. c., răspunde unor cuvinte jignitoare la adresa noastră, scrise de Părintele Arhim. Scriban, în revista „Viitorul".*

Iată între altele, cum ne zugrăvește S. Sa: „Învățătorii sunt analfabeți, ei nu știu a mânui buchile pe hârtie, și deci cum au să fie mai meșteri la lucrul mai greu, de a mânui sufletele ființelor, halul de întuneric în care se află e de neînchipuit, sunt cu totul nepregătiți și departe de chemarea lor culturală"... Nu știu dacă ni s'au adresat vreodată, cuvinte mai grele decât acestea. Iar nu știu, dacă acest propovăduitor al adevărului, ar fi reușit prin alt mijloc să ne amărască așa de bine, paharul din care soarbem zilnic...

Nu vreau să înșir aici ce facem. S. Sa care, nu se poate cobori atât de ușor în mijlocul nostru, ar putea totuș afla câte ceva din înfăptuirile acestor nepregătiți, ascultând cândva la radio, „Ora străjerilor". Dar dacă de noi, cei de astăzi nu i a păsat, nu trebuia să uite niciodată că, pe culmile pe cari se plimbă acum, credem că i-a îndreptat primii pași, tot un „analfabet".

Când a scris cuvintele de mai sus, trebue să fi tresărit țărâna mormântului aceluia, din sufletul căruia, nu se poate ca S. Sa să nu poarte părticele...

Cât despre noi, ne vom consola mai ușor, chiar dacă cicatricea din inimă nu se va tămădui niciodată.

Ș'acum iubiți colegi, învăluind măreața figură a Părintelui Arhim. Scriban în uitarea eternă, să ne continuăm greaua, dar frumoasa misiune mai departe.

Pentru îmbărbătare, să sorbim din cuvintele Iubitului nostru Rege, rostite

la o adunare învăţătorească din Iunie 1936 şi pătrunşi de harul lor sfânt să ne întoarcem din nou către sătuceanele noastre. Aici, în liniştea şi tăcerea lor, să muncim pentru a aprinde cât mai viu, candela luminei, bunătăţii şi mai ales a adevărului, bun, atât de necesar oamenilor...

Să nu uităm, că pe drumul pe care mergem, dacă ni se presoară atât de des spini. întâlnim totuş şi flori frumoase de primăvară...

Livovschi Anatolie
Fârlădani—Lăpuşna

———

Cerc Cultural şi inaugurare de local

Ziua de 6 Decembrie 1936 a fost o zi mare şi sfântă din viaţa satului Belieşti jud. Lăpuşna, căci în afară de cercul cultural obişnuit anual, s'a făcut şi inaugurarea localului nou de şcoală.

Acest local de şcoală este început încă din anul 1924 şi tocmai acuma a avut loc inaugurarea.

Cu tot timpul nefavorabil, ploaie şi noroi, la inaugurare, în afară de corpul didactic al cercului cultural „Recia" şi locuitorii satului, au mai luat parte şi mulţi gospodari din satele vecine precum şi d-nii: Mihail Voia prefectul judeţului, I. Arhip, deputat, Al. Costin, T. Stoica, etc.

Serviciul divin s'a oficiat de preotul paroh Gh. Danilov şi preotul Mina Arapu din com. Micăuţi.

Rând pe rând, după serviciul divin au luat cuvântul d-nii M. Voia prefectul judeţului, care anunţă că şcoala va purta denumirea de „Dr. C. Angelescu", G. Bulat, directorul şcoalei, I. Arhip deputat, Al. Costin, senator, T. Stoica, etc. In încheere, d. G. Bulat mulţumeşte autorităţilor judeţene pentru concursul material dat.

Mulţumire.

D-l Grigore Bălan, vice-preşedintele comitetului de conducere a Asociaţiei noastre, a primit dela D-l C. A. Holban, Inspector General Secundar, următoarea scrisoare :

DOMNULE PREŞEDINTE,

Adânc mişcat pentru calda manifestare de simpatie exprimată de Asociaţia învăţătorilor din jud. Lăpuşna şi oraşul Chişinău, prin anunţuri la ziare şi prin co-

roana depusă, precum şi prin cuvântarea rostită de Dvs. cu prilejul dureroasei şi ireparabilei pierderi ce am suferit, vă rog să primiţi Dvs. şi toţi colegii mulţumirile mele şi să credeţi că simpatia ce mi-aţi arătat a fost o duioasă mângâiere pentru mine şi familia mea.

Const. Al. Holban

Carnet şcolar

D-l prof. N. Iorga despre inspectorii şcolari. *La discuţia ce a avut loc în cursul acestei luni la Senat, despre ratificarea decretului lege pentru organizarea ministerului educaţiei naţionale, de prof. N. Iorga, fost ministru de instrucţiune, polemizând cu d-l dr. Anghelescu, actualul ministru în jurul capitolului „Organe de control" a spus :*

„Când am venit eu la minister, am găsit într'o cameră patru domni, cari se distrau cu ţigări şi cafele. Şi i-am întrebat: ce sunteţi dv.? Mi-au răspuns : suntem inspectori.

Şi ce faceţi ?

— Numirile.

— Dacă dv. faceţi numirile, ce pasc eu aici !

Şi de a doua zi, i-am trimes la catedre.

Dv. spuneţi că i-aţi trimes la periferie. Eu i-am trimes la catedre.

Aceştia mănâncă autoritatea ministerului, şi păcatele lor cad asupra ministrului.

Inspectorii n'ar trebui să fie profesori fugari dela catedră aici, la Bucureşti, pentru a tiraniza lumea, ci inspectorul trebue să fie creat anume din elemente care să fie la minister, nu ca să evite munca lor la catedră, ci ca să îndeplinească o funcţiune pe care nici un profesor n'ar putea-o îndeplini.

Dacă aţi prevăzut aşa aţi făcut foarte bine ; dacă nu, să ne

mai gândim, pentru că este o chestiune care stă la baza învăţământului, această chestiune a inspectorilor, şi ea trebuie bine rezolvată odată, fiindcă aceşti inspectori sunt elementele cele mai apăsătoare din intregul minister.

Şi-mi pare bine că se prezintă ocazia s'o spun aici în Senat: curăţaţi-vă de dânşii. Singurele elemente pe care le-am moştenit eu dela dv., şi dv dela mine elemente foarte bune, sunt consilierii ministeriali. De ceilalţi însă, căutaţi să vă cotorosiţi cu desăvârşire.

Iertaţi-mă că v'am luat atâta timp, dar este o suferinţă a învăţământului, care merită să fie relevată.

Cronica culturală

Sărbătorirea d-lui profesor D. Gusti.

La 10 Ianuarie a. c. un grup de prieteni, colaboratori şi elevi, au sărbătorit pe d-l prof. *D. Gusti*, cu ocazia împlinirei a 25 ani de activitate universitară.

A vorbi asupra operei şi personalităţii d-lui prof. D. Gusti înseamnă a întreprinde o lucrare pe cât de mare, pe atât de grea.

In afară de munca ştiinţifică ce o desfăşoară la Universitate, în calitate de profesor de sociologie; în afară de grandioasa operă de studiere monografică a realităţilor satului românesc, pe care o desfăşoară ani de zile, d-l prof. *D. Gusti* stă în frunte şi conduce cele două mari instituţiuni de cultură românească: *„Institutul Social Român"*, ce şi-a făcut o faimă bine meritată peste hotare şi *„Fundaţiile Regale „Principele Carol"* în cadrele căreia activează necontenit pentru luminarea şi ridicarea poporului românesc.

Acum doi ani, în urma iniţiativei luate de d-l Pan. Halippa s'a înfiinţat şi în Basarabia o filială a Institutului Social Român, care a întreprins frumoase cercetări monografice şi continuă munca ştiinţifică pentru cercetarea şi cunoaşterea

realităţilor sociale, economice şi culturale a românilor dintre Prut şi Nistru.

Om cu un vast orizont ştiinţific, social şi politic, bine experimentat în toate domeniile de activitate obştească cu multă iniţiativa şi dragoste de muncă, d-l prof. *D. Gusti,* face cinste culturei şi ştiinţei româneşti.

De aceia ne asociem din tot sufletul manifestaţiei de simpatie şi admiraţie ce a avut-o din partea colaboratorilor şi prietenilor săi cu ocazia sărbătorirei jubileului a 25 ani de activitate, dorindu-i din partea noastră încă mulţi ani înainte şi cu: Sănătate!

Vl. Neaga

Ochirea ziarelor

Salarii omeneşti pentru învăţătorii tineri. Sub acest titlu D-l Vl. Neaga semnează în ziarul „Viaţa Basarabiei" următorul articol, cu privire la salarizarea tinerilor învăţători.

„Dintre multiplele probleme încă nesoluţionate, ce apasă greu asupra mersului şcoalei poporului, cea mai usturătoare, în deosebi pentru dascălii cei tineri, este problema salariilor.

N'a fost congres şi n'a fost moţiune în care învăţătorimea să nu fi solicitat, prin conducătorii ei autorizaţi, normalizarea lefurilor. Chestiunea a fost ridicată din nou şi acum câteva zile, când d-l D. V. Ţoni, preşedintele Asociaţiei, a prezentat d-lui ministru al educaţiei naţionale propuneri cu privire la modificările ce se impun în legea învăţământului primar şi acea de organizare a ministerului.

In privinţa salariilor, învăţătorimea cere să se înscrie în legea înv. primar şi în bugetul statului următoarele lefuri: învăţătorul provizoriu lei 4000, lunar; înv. definitiv lei 4.500; înv. gr. II 5.000 şi înv. gr. I lei 5.750. La aceste salarii se vor calcula gradaţiile respective, din cinci în cinci ani, socotind 25 la sută din leafa de bază arătată mai sus.

Fără să ne oprim asupra unor cifre precise, un lucru este însă clar: normalizarea salariilor se impune în învăţământul primar, ca fiind o necesitate urgentă şi imperioasă.

Criteriul ce trebue să stea la baza acestei normalizări este: ridicarea salariului pentru învăţătorii tineri, acei provizorii şi definitivi.